

Verksamhetsberättelse 2022

Vård- och omsorgsnämnd

Innehållsförteckning

Modell för bedömning av måluppfyllelse	3
Sammanfattning	3
Målbedömning	5
Nämndens mål och resultat	5
Målområde: God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet	5
Målområde: En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	8
Målområde: Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet	13
Årets händelser	15
Ekonomi	16
Driftsredovisning	16
Ekonomi, drift (per verksamhet)	17
Särskilda satsningar	24
Ukraina	25
Extern finansiering	25
Investeringsredovisning	27
Lokaler	27
Väsentliga personalförhållanden	28
Effektivitetsarbete	34
Särskilda boenden för äldre	34
Hemtjänst	37
Plan för intern kontroll	37
Sammanfattande bedömning av internkontroll	37
Riskreducerande åtgärder	38
Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning	39
Systematiska kontroller	40
Plan för uppföljning och insyn	40
Utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem	41
Konkurrensprövningsplan	42
Källförteckning	42

Modell för bedömning av måluppfyllelse

I verksamhetsberättelsen tittar nämnderna i backspegeln och bedömer i vilken utsträckning årets mål har uppnåtts. I detta skede är uppnådda etappmål centralt. Indikatorerna kan dock inte ses som en absolut sanning. Indikatorerna och etappmåls uppgift är att underlätta uppföljning och analys av respektive mål. Bedömningen av måluppfyllelsen utgår från i vilken utsträckning etappmålen nåtts. Därefter adderas relevant och väsentlig information. Respektive målbedömning ska kortfattat motiveras så att det tydligt framgår på vilka grunder bedömningen är gjord.

<p>Steg 1. Utvärdera etappmål</p> <p> I mycket hög grad uppfyllt Denna bedömning utgår från att samtliga etappmål har uppnåtts/uppnas</p> <p> I hög grad uppfyllt Denna bedömning utgår från att en tydligt tydlig majoritet av etappmålen har uppnåtts/uppnas</p> <p> Delvis uppfyllt Denna bedömning utgår från att hälften av etappmålen har uppnåtts/uppnas</p> <p> Ej uppfyllt Denna bedömning utgår från att majoriteten etappmål inte har uppnåtts/uppnas inte</p>	<p>Steg 2. Lägg till relevant information om det krävs för en rättvisande bild – justera upp eller ner</p> <p>Exempel som kan påverka bedömningen på nämnd-/bolagsnivå</p> <p><i>Ekonomiskt mål</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Minskad eller ökad produktivitet/ej tillräcklig anpassning till volymförändringar• Ekonomiska obalanser mellan enheter, skillnaden mellan egen och extern regi <p><i>Övriga verksamhetsmål</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Omotiverade skillnader mellan kön, ålder och geografiska områden• Omotiverade skillnader mellan enheter/egen extern regi• Att genomfört arbete (aktiviteter) har lett eller förväntas leda till högre måluppfyllelse
<p>Steg 3. Motivera Varje bedömning ska kortfattat motiveras så att det tydligt framgår på vilka grunder bedömningen är gjord</p>	

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämndens samlade måluppfyllelse 2022 bedöms ej vara uppfyllt.

Nämndens verksamheter har arbetat med aktiviteter för att nå en budget i balans med fokus på att öka beläggningen på de särskilda boendena för äldre, samt hitta arbetssätt och scheman för bättre användning av personal inom både hemtjänst och särskilda boenden för äldre. Trots att flertalet aktiviteter har genomförts och pågår nås inte det ekonomiska hållbarhetsmålet för året då nämnden inte har en budget i balans utan uppvisar ett negativt resultat motsvarande – 31,4 miljoner kronor.

Målet som rör attraktiv arbetsgivare är delvis uppfyllt då värdet för prestationsnivå som visar vilka förutsättningar för hälsa och utveckling som finns i organisationen har förbättrats i årets medarbetarenkät. Den totala sjukfrånvaron visar på en positiv utveckling eftersom den minskat jämfört med föregående år. Nämnden når dock inte etappmålet för sjukfrånvaron 2022.

Måluppfyllnaden för det sociala hållbarhetsmålet får delvis anses vara uppnått. Flera av nämndens indikatorer kopplade till brukarenkäten nås inte för året. Resultatet bör ställas i relation till den generella nedgången i brukarnöjdhet som observerats nationellt och den påverkan pandemiåren haft på verksamheterna. Bedömningen har därför gjorts utifrån helhetsbilden av det kvalitetsarbete som bedrivits och det särskilda fokus på delaktighet, trygghet och att motverka ensamhet som verksamheterna haft. Kvalitetsarbetet följs upp och presenteras mer ingående i kvalitetsberättelser för målgrupperna inom nämndens ansvarsområde.

Nämndens måluppfyllnad inom det ekologiska hållbarhetsmålet bedöms till viss del vara uppfyllt. Nya fordon har beställts i enlighet med gällande utfasningsplan och nämnden har ökat sin andel fossilfria fordon med 16,1

procentenheter. På grund av kraftiga förseningar i leverans av fordon, har etappmålet för året inte uppnåtts. Det totala matsvinnet och CO2-utsläppet inom nämndens verksamheter har minskat och målet nås.

Ekonomi

Resultatet för året innebär en negativ avvikelse om -31,4 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 46,3 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 3,7 procent.

Inom vård och omsorg om äldre uppgår den redovisade budgetavvikelsen till -12,9 miljoner kronor. De största underskotten för nämnden totalt avser hemtjänstinsatser med -7,1 miljoner kronor i underskott och särskilt boende med ett underskott om -12,3 miljoner kronor. (I bilagd åtgärdsbilaga redovisas det ekonomiska utfallet för verksamheten i egen regi).

För insatserna enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Socialförsäkringsbalk (SFB) redovisas en budgetavvikelse om -13,6 miljoner kronor. De största underskotten avser bostad med särskild service enligt LSS där underskottet uppgår till -22,5 miljoner kronor och daglig verksamhet enligt LSS där underskottet är -9,6 miljoner kronor. De verksamheter med störst överskott mot budget finns inom personlig assistans där resultatet är 13,3 miljoner kronor och boende enligt LSS för barn och unga där överskottet är 5,5 miljoner kronor.

För insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB) redovisas ett underskott om -5,5 miljoner kronor jämfört med budget. Det största underskottet avser turbundna resor med -8,2 miljoner kronor. De områden med störst överskott är insatserna för särskilt boende och boende på hem för vård och boende (HVB) enligt Socialtjänstlag (2001:453) (SoL) som sammantaget redovisar ett överskott om 4,8 miljoner kronor.

Under året har totalt 2,3 miljoner kronor i investeringsutgifter redovisats. Detta avser bland annat utgifter för mobilt reservkraftverk, desinfektionsutrustning, sängar, lås och larm inom äldreomsorgen samt mobilförstärkning, passersystem och möbler inom funktionshinderomsorgen.

Väsentliga personalförhållanden

Den totala sjukfrånvaron har minskat under året. Den korta sjukfrånvaron har ökat något medan sjuksjuktalet för de långa sjukskrivningarna har sjunkit.

Resultatet i medarbetarenkäten visar på en hög förändringskraft inom nämndens verksamheter där vilja, engagemang och förutsättningar finns för medarbetarna att utföra ett bra arbete. Däremot har det skett en försämring inom måttet för arbetsrelaterad utmattning vilket till viss del kan förklaras av att det fortfarande finns en trötthet i verksamheterna efter de hårt prövade åren med covid-19-pandemin.

Verksamheten har under året validerat vårdbiträden till undersköterskor via äldreomsorgslyftet och genomfört flera utbildningsinsatser för andra medarbetare inom verksamheten som försenats på grund av covid-19-pandemin. Utöver det har förstärkningar gjorts med sjuksköterskeresurser inom den kommunala hälso- och sjukvårdsorganisationen. Flera av dessa satsningar har kunnat genomföras genom finansiering via beviljade statsbidrag.

En av nämndens största utmaningar framåt är att säkra kompetensförsörjningen inom verksamheterna.

Uppföljning av internkontroll

Den samlade bedömningen är att nämnden har den struktur och de arbetsätt som krävs för att ha en god kontroll av verksamhetens kvalitet och måluppfyllnad och att förbättringsåtgärder genomförs i den mån det krävs. Arbetet säkras genom systematiskt kvalitetsarbete samt arbetet med budget och de politiska målen. Riskanalyser och förbättringsåtgärder vid behov samt systematiska kontroller (såväl beslutade i internkontroll som verksamheternas egenkontroller) sker löpande under året för att säkra verksamhetens kvalitet. Kvalitetsarbetet görs på alla nivåer i organisationen och de samlade resultaten summeras i nämndens kvalitetsberättelser för 2022.

Vård- och omsorgsnämnden identifierade i verksamhetsplanen fyra risker och beslutade om åtgärder för att reducera riskerna.

Risken som rör platsbrist på dagverksamhet är åtgärdad och kvarstår inte längre.

Åtgärderna som kopplades till riskerna rörande en ekonomi i balans inom hemtjänst respektive särskilt boende för äldre kommer att fortsätta under 2023 och då följas i den löpande ekonomiska uppföljningen i

månadsrapporter och delårsuppföljningar.

Verksamheten har åtgärdat interna rutiner och arbets sätt för att lättare upptäcka och hantera misstanke om oegentligheter och välfärdsbrott. Ett fortsatt gemensamt arbete kommer att göras på kommunövergripande nivå, varför den risken inte kommer att följas på vård- och omsorgsnämnden under 2023.

Den systematiska kontroll som handlat om att bevaka prestationsnivån i medarbetarenkäten har fallit väl ut. Då prestationsnivån de senaste fyra åren legat över riktvärdet som indikerar om organisationen har stor förmåga och kraft att förändras och löper liten risk för ohälsa, bör den systematiska kontrollen avslutas från och med nästa år.

Målbedömning

Målområde	Kommunfullmäktigemål	Nämndmål	Måluppfyllelse
God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet	Skattemedel används effektivt	Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv	 Ej uppfyllt
	Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare	Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling	 Delvis uppfyllt
En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet	Huddinges verksamheter präglas av kvalitet och valfrihet	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver	 Delvis uppfyllt
Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet	Minska klimatpåverkan	Utsläpp av koldioxid och matsvinn i tillagningsköken är på en låg nivå	 Delvis uppfyllt

Nämndens mål och resultat

Målområde: God ekonomi och effektiv verksamhet - ekonomisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Skattemedel används effektivt

Nämndmål: Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektiv

Måluppfyllelse

 Ej uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Trots den positiva utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen¹ inom äldreomsorgen där årets delmål är uppnått bedöms målområdet ej vara uppfyllt. Detta beror på att vård- och omsorgsnämndens resultat motsvarar en negativ avvikelse om -31,4 miljoner kronor jämfört med budget. Kostnad per brukare inom daglig verksamhet samt kostnad i kronor per invånare över 80 år inom särskilt boende är också höga i förhållande till övriga riket.

¹ Nettokostnadsavvikelsen är skillnaden mellan nettokostnad och referenskostnad för en kommun eller region.

Nettokostnaden är den faktiska kostnaden för en verksamhet till exempel äldreomsorg.

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämnningen och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämnningssystemet, om kommunen/regionen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet. (Kommun och landstingsdatabasen, Kolada)

Analys

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (%)	-8,4	-11,6		-10,4	
Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	0,6	0,8		0	

Nettokostnadsavvikelsen presenteras normalt ett halvår efter att nämndens resultat är klart. Det innebär att nettokostnadsavvikelsen för 2022 inte kommer finnas tillgänglig förrän till sommaren 2023. Detta gör att de resultat som presenteras i denna verksamhetsberättelse avser utfallen för 2021.

För nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen fortsätter den positiva trenden och resultatet för 2021 är bättre än etappmålet. Resultatet kan förklaras med minskade kostnader för särskilt boende vilket beror på minskade personalkostnader till följd av nedläggningen av Sjölidens och Stuvstugårdens äldreboenden. I samband med införandet av valfrihetssystemet inom särskild boende minskade även kostnaderna för köp av externa platser med anledning av ändrad ersättningsmodell. Utöver detta minskade även verksamhetens kostnader för skyddsmaterial som till stor del täcktes av statsbidrag. Effektiviseringsarbetet inom hemtjänsten påverkade också nettokostnadsavvikelsen för 2021 i rätt riktning.

Nettokostnadsavvikelsen för LSS är i stort sett oförändrad jämfört med 2020. Under 2021 ökade kostnader inom funktionshinderomsorgen men referenskostnaden ökade samtidigt i samma takt.

Med anledning av att uppgifterna om nettokostnadsavvikelsen inte blir tillgängliga förrän sommaren efter årsbokslutet, samt att förvaltningen bedömer nettokostnadsavvikelsen inom LSS som ett tveksamt mått för effektivitet, kommer indikatorerna ses över inför verksamhetsplanen för 2023.

Under året har verksamheten arbetat med effektivitetsåtgärder för att förbättra det ekonomiska läget. Det handlar bland annat om bemanningsplanering inom särskilt boende och hemtjänsten. Mer om detta finns att läsa under rubriken effektivitetsarbete.

För vård- och omsorgsnämndens resultat avseende 2022 finns analysen under rubriken ekonomi.

Kommunfullmäktigemål: Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare

Nämndmål: Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling

Måluppfyllelse

Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Bedömningen grundar sig på att etappmålen för de två indikatorerna inte har uppfyllts. Andelen timanställda som utför insatser inom vård och omsorg minskar stadigt men målet för året uppnås inte. Sjukfrånvaron minskar och visar på en positiv utveckling jämfört med samma period föregående år. Nämnden når dock inte etappmålet för sjukfrånvaron. Däremot har ledarskapsprofilen och medarbetarprofilen ökat i årets medarbetarenkät vilket tyder på ett högt medarbetar- och chefsengagemang.

Analys

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Sjukfrånvaro totalt (%)	12,2	9,8	9,7	9,5	
Andel av totalt arbetad tid som utförs av timanställda (%)	21	20	19	15	

Den totalt arbetade tiden som utförs av timanställda har minskat sedan 2020. Andelen för 2022 ligger på 19 procent, vilket innebär en minskning jämfört med föregående år, då motsvarande siffra var 20 procent. Nämnden når inte årets etappmål som är satt till 15 procent.

Under slutet av året genomfördes en satsning för att minska andelen timanställda i förhållande till

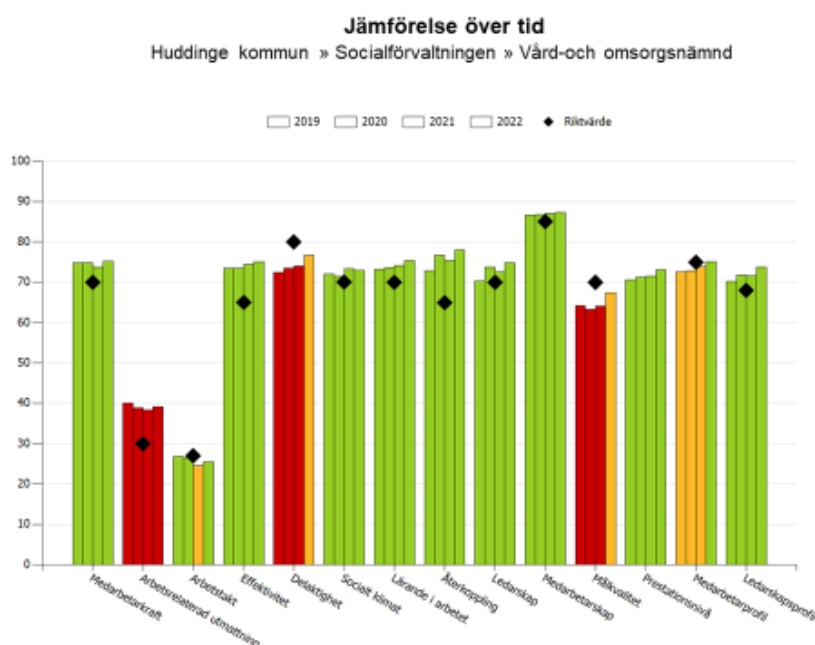
tillsvidareanställda för att skapa en mer hållbar arbetsmiljö och öka kvaliteten för brukarna. I och med detta har verksamheten ansökt om ett prestationsbaserat statsbidrag vilket, om det erhålls, ska användas till ett fortsatt arbete med att minska andelen timanställda.

Under året har ett aktivt och systematiskt rehabiliteringsarbete bedrivits inom förvaltningens verksamheter för att minska sjukfrånvaron och för att förhindra långtidssjukskrivningar. Arbetet för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg kan vara en bidragande orsak till att sjukfrånvaron minskat. Aktiviteter har möjliggjorts med hjälp av statliga bidrag för 2022 och arbetet har fokuserat på återhämtningen för medarbetare.

I det förebyggande arbetet har verksamheten bland annat arbetat med ledningsgruppsutveckling, förtydligande av chefsrollens uppdrag och stöd till chefer för att skapa rätt förutsättningar för ett tillitsfullt ledarskap. Arbetet har även omfattat diskussionsmaterial på APT-möten för att ge medarbetare och chefer verktyg att skapa ett gott socialt klimat på arbetsplatsen.

Resultaten i medarbetarenkäten

Prestationsnivån är ett samlingsmått som mäter vilka förutsättningar för hälsa och utveckling som finns i organisationen utifrån elva områden som fångas upp i medarbetarenkäten². Värdet för **prestationsnivån** har ökat vilket visar att vilja, engagemang och förutsättningar att utföra sitt arbete inom nämndens verksamheter är mycket goda.

Bilden ovan visar resultatet från de områden som mäts i medarbetarenkäten. Färgerna representerar tre olika zoner: Kritisk zon, Komfortzon samt Förändringskraft³.

De mätområden som visat sig ha störst påverkan på prestationsnivån är ledarskap, målkvalitet och effektivitet. Resultatet har förbättrats i årets medarbetarenkät inom alla tre områden och verksamheterna har en god förändringskraft, vilket får antas vara en bidragande orsak till att sjukfrånvaron minskat. Dessa resultat är en del av analysen och vägs in i bedömningen av måluppfyllelsen.

Även medarbetarprofilen som ger en bild av hur medarbetarna uppfattar sitt ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen har ökat. Detsamma gäller för ledarskapsprofilen som ger en bild av hur

² Mätområden i Springlifes medarbetarenkät: medarbetarkraft, arbetsrelaterad utmattning, arbetstakt, effektivitet, delaktighet, socialt klimat, lärande i arbetet, återkoppling, ledarskap, medarbetarskap, målkvalitet.

³ Kritisk zon: läge som indikerar ökande problem i form av ohälsa och låg effektivitet förutsatt att effektiva insatser inte genomförs. Låg prestationsnivå, Komfortzon: Prognosen är relativt god, allt annat lika, men värdefullt förbättringsutrymme finns att ta vara på, samtidigt som förändringar kan bli problematiska att hantera. Medel prestationsnivå, Förändringskraft: Organisationen visar stor förmåga och kraft att förändras och löper liten risk för ohälsa. Hög prestationsnivå.

medarbetarna uppfattar sin närmaste chefs ledarskap och hur väl arbetsplatsen fungerar vad gäller resursanvändning och målarbete.

Däremot har det skett en försämring inom måttet som rör arbetsrelaterad utmattning. Måttet mäter medarbetarens tankar och känslor kring arbetet och om man kan koppla av från arbetet under fritiden. Orsakerna till ökningen tros delvis bero på att det fortfarande finns en trötthet i verksamheterna efter de hårt prövade åren med pandemin. Under året har verksamheterna fortsatt jobbat efter rekommendationer om användning av skyddsutrustning för att minska risken för smittspridning, även om dessa tagits bort i övriga samhället. Åtgärder för att motverka denna utveckling, förebygga arbetsrelaterad utmattning och ytterligare säkra en psykosocial arbetsmiljö som möjliggör ett hållbart arbetsliv inom vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde ska och måste prioriteras än mer. Åtgärder behöver anpassas till enhets- och individnivå och det förebyggande och hälsofrämjande arbetet behöver fortsatt utvecklas såväl inom Huddinge kommun som inom socialförvaltningen.

Målområde: En kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Huddinges verksamheter präglas av kvalitet och valfrihet

Nämndmål: Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver

Måluppfyllelse

Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Äldreomsorgen uppnår målvärdet på indikatorn för utbildningsnivå på särskilt boende, men inte indikatorerna från brukarundersökningen. Årets resultat bör ställas i relation till den generella nedgången i brukarnöjdhet som observerats nationellt och den påverkan pandemiåren haft på verksamheten.

Funktionshinderomsorgen överstiger målvärdet för indikatorn rörande daglig verksamhet, men når inte etappmålen för de övriga fyra indikatorerna som följs i brukarundersökningen. Utifrån det kvalitetsarbete som nämndens verksamheter i egen regi bedrivit under året med fokus på bland annat delaktighet, trygghet och att motverka ensamhet är bedömningen att nämndmålet delvis får anses vara uppfyllt.

Analys

Att bedriva en verksamhet med god kvalitet innebär att uppfylla de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter. Kvalitet är ett brett begrepp och har därför brutits ner i ett antal områden som sammantaget bidrar till att säkra en god kvalitet i verksamheterna⁴.

Samtliga verksamheter arbetar med alla områden, men har särskilt fokus på de faktorer som för året är mest angelägna utifrån egen riskinventering, registrerade avvikelser eller klagomål samt verksamhetens resultat från brukarundersökningen.

Den samlade bedömningen av kvaliteten i verksamheterna redovisas i kvalitetsberättelserna för året: *Kvalitetsberättelse 2022 äldre*⁵ och *Kvalitetsberättelse 2022 funktionshinder*⁶.

Resultatet i de nationella brukarenkäterna för funktionshinderomsorgen och äldreomsorgen följs för att ge förvaltningen och nämnden en bild av hur brukare och kunder upplever det stöd och de insatser de fått. Upplevd kvalitet är naturligtvis individuellt utifrån den enskildes eller anhörigas förväntningar, behov och önskemål varför vissa delar kan vara viktigare för vissa personer än för andra.

⁴ Kvalitetsfaktorer inom socialförvaltningen: Kunskapsbaserad verksamhet, Hög delaktighet, Hög säkerhet, trygghet och gott bemötande, God tillgänglighet och insatser inom rimlig tid, Helhetssyn och samordning, Resurser används där de kommer målgruppen till störst nytta.

⁵ Diarienummer VON-2022/902

⁶ Diarienummer VON-2022/901

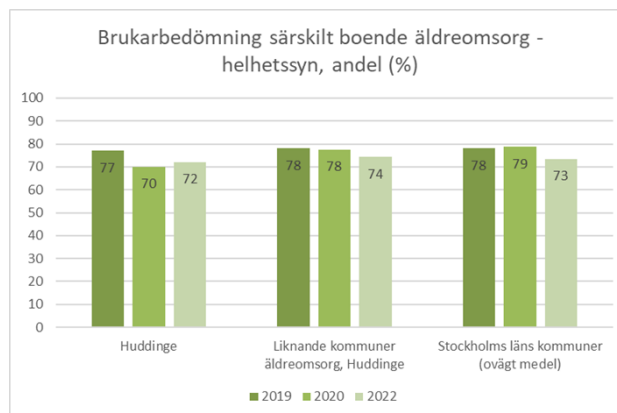
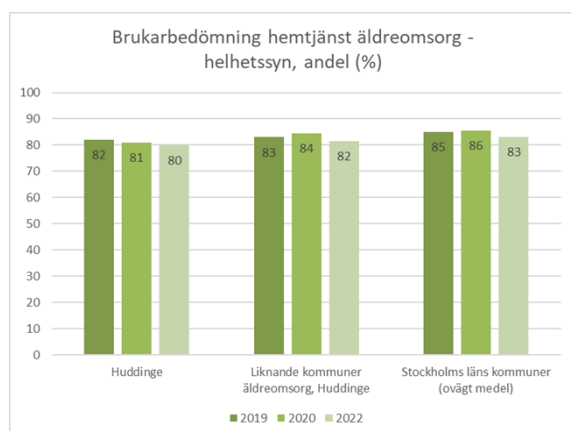
Analys av resultaten över tid har visat att vissa frågor har större påverkan och vikt på helhetssynen av hur brukare och deras anhöriga upplever kvaliteten. Det handlar om förtroendet för personalen, upplevelsen av att det egna behovet blir uppmärksammat och tillgodosett och om bemötande och delaktighet i beslut som rör stöd, vård- och omsorgsinsatser.

Äldreomsorgen

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Personer 80 år eller äldre med hemtjänst av det totala antalet med insatser inom särskilt boende eller hemtjänst, andel (%)	64	63	Resultatet som presenterats under året rör 2021 års resultat	65	*
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	63	-	60	65	79
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	57	-	52	59	70
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	81	-	79	83	93
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	75	-	74	77	86
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	81	-	80	83	94
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	70	-	72	75	86
Omsorgspersonalen på särskilt boende för äldre med adekvat utbildning, andel (%)	-	-	95	95	100

* Indikatorn kommer att utgå i verksamhetsplan 2023. Därav inget satt målvärde för 2030.

Den nationella brukarundersökningen för äldre med hemtjänst eller särskilt boende genomfördes inte av Socialstyrelsen under 2021 på grund av upphandlingstekniska skäl. Under 2022 genomfördes undersökningen mellan januari och mars. I och med att den genomfördes tidigt under året speglar resultatet snarare brukarnas upplevelse av vården och omsorgen under 2021 än verksamhetsåret 2022.

Liknande kommuner äldreomsorg är Botkyrka, Haninge, Nacka, Sollentuna, Solna, Sundbyberg och Södertälje.

För första gången sedan Socialstyrelsens brukarundersökning började användas i dess nuvarande form (2013) är brukare, både på äldreboenden och inom hemtjänsten, mindre nöjda än tidigare år. Den minskade nöjdheten syns såväl på nationell nivå som i jämförelse med liknande kommuner gällande äldreomsorg samt

kommunerna i Stockholms län.

Inom äldreomsorgen nås inte något av de uppsatta målen för indikatorerna som rör resultaten för brukarundersökningen. Hemtjänsten har försämrade resultat på samtliga indikatorer jämfört med tidigare år, och Huddinges särskilda boenden uppvisar en liten förbättring på helhetssynen, men har försämrade resultat på övriga indikatorer.

De stora utmaningarna för verksamheten att under pandemin snabbt behöva ställa om för att kunna följa nya rutiner samt den höga sjukfrånvaro som pandemin medfört bedöms ha påverkat upplevelsen av kvaliteten inom äldreomsorgen på ett negativt sätt såväl nationellt som i Huddinge.

En annan orsak till det försämrade resultatet är att de tidigare besöksförbuden på äldreboendena lett till en ökning av andelen boende på äldreboenden som oftare upplevt att de besväras av ensamhet.

Enligt nämndens verksamhetsplan för 2022 har särskilt fokus inom äldreomsorgen riktats mot:

- Uppsökande och förebyggande arbete för att främja äldres hälsa och ökad självständighet
- Motverka ensamhet och psykisk ohälsa
- Ökad trygghet och delaktighet

Förebyggande arbete för att förbättra äldres hälsa och motverka ensamhet

Det förebyggande arbetet syftar till att öka tryggheten och självständigheten hos den enskilde och sträcker sig hela vägen från tidiga hälsofrämjande aktiviteter för de som bor i eget boende utan övriga insatser från kommunen, till de som har behov av socialtjänstens olika stöd- och omvårdnadsinsatser.

Vissa aktiviteter är öppna och allmänna och syftar till att främja social samvaro och kontaktskapande för äldre. Andra aktiviteter som genomförts under året har varit mer riktade mot att bryta social isolering.

Ett särskilt fokus för äldreomsorgen har varit att minska den ofrivilliga ensamheten hos äldre, eftersom ensamhet innebär en större risk för att utveckla annan psykisk eller fysisk ohälsa och en sämre livskvalitet.

Ett flertal aktiviteter har kunnat genomföras genom finansiering via statsbidrag. Verksamheten har skickat ut brev med erbjudande om hembesök för att både informera och sprida kunskap om kommunens förebyggande verksamheter samt de aktiviteter som civilsamhället erbjuder. Aktiviteten erbjöds till personer över 75 år som inte har insatser från vård- och omsorgsnämnden. Intresset var stort och under hösten genomfördes 71 hembesök.

Ett annat statsbidragsfinansierat projekt har varit en pilotstudie med KOMP-enheter som påbörjats och genomförts under året. KOMP är en enknapps dator som tagits fram för den tekniskt ovana i syfte att underlätta social kontakt med anhöriga och närstående. Sex enheter har placerats ut hos seniorer och projektet kommer att utvärderas under första kvartalet 2023.

De särskilda boendena har tillsatt aktivitetsansvariga för att utöka antalet aktiviteter till de boende. Aktivitetsansvariga ansvarar för att planera och genomföra aktiviteter som de boende efterfrågar eller behöver. Exempel på aktiviteter som genomförts under året är filmvisningar och spa-aktiviteter som till exempel ansiktsbehandling. Aktiviteterna har lett till att de boende varit mer delaktiga och umgåtts mer tillsammans. Även detta utvecklingsarbete har finansierats med stöd av statsbidrag.

Utöver detta har de särskilda boendena arbetat med att främja äldres hälsa, bland annat genom att se över den fysiska miljön samt stämningen vid måltidssituationen och riskbedömningar för att motverka undernäring.

Ökad delaktighet, trygghet och förtroende för personal

Äldreomsorgens förebyggande verksamhet, myndighetsutövning och utförare av insatser arbetar dagligen med att den äldre ska få vara delaktig utifrån sina förutsättningar.

Delaktighet handlar om att kunna vara delaktig i samhället och att kunna ta del av det ökade informationsflöde som finns. Bland äldre finns det en överrepresentation av personer som inte har någon, eller liten vana att använda sig av digitala verktyg och tjänster. För att motverka att äldre hamnar i ett digitalt utanförskap har verksamheten genomfört Ipad-utbildningar för seniorer. 68 personer har fått möjlighet att lära sig hantera Ipad och diverse tillhörande appar. Arbetet kommer att utvärderas i början av 2023 för att se om kurserna lett till ett ökat användande av digitala lösningar och ökade sociala kontakter.

En annan viktig fråga är om den äldre görs delaktig i planeringen av den vård och omsorg som ges och om verksamheten fångar upp den äldres önskemål och behov i utformningen av genomförandeplanen. Det arbetet följs inom ramen för kvalitetsarbetet och följer hur stor andel som har en aktuell genomförandeplan samt hur stor andel som har deltagit i upprättandet. På kommunens särskilda boenden har hela 96,5 procent av de boende en genomförandeplan där den äldre deltagit i upprättandet. Det kan jämföras med riket, 79 procent, och kommunerna i Stockholms län, 88 procent.

För att öka den enskildes delaktighet och trygghet har verksamheterna inom särskilt boende arbetat för att öka den personcentrerade omsorgen. Personcentrerad omsorg är ett etiskt förhållningsätt som innebär att se den enskilda personen, involvera och anpassa insatserna efter individens behov och förutsättningar. Det bedöms ha bidragit till att de boende på kommunens särskilda boenden gjorts mer delaktiga och har större inflytande över insatsen än tidigare.

Att känna sig trygg med sin hemtjänst eller på sitt boende är en av de viktigaste kvalitetsaspekterna inom vård och omsorg. Trygghet inbegriper många olika faktorer som bemötande, förtroende för personalen samt personalkontinuitet. Inom både hemtjänst och särskilt boende har scheman setts över för att förbättra personalkontinuiteten så att den äldre ska träffa så få personer som möjligt.

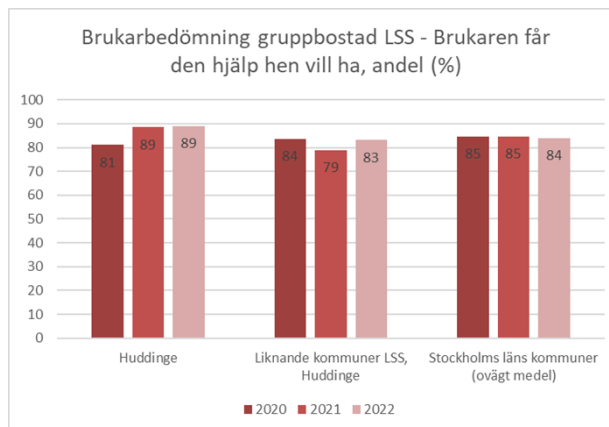
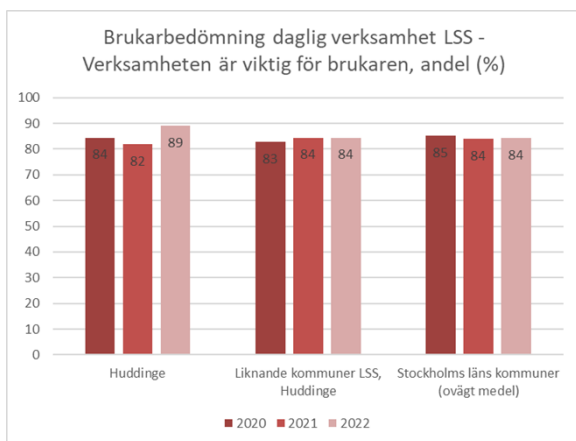
Hemtjänsten har påbörjat arbetet med fast omsorgskontakt som ska erbjudas varje kund. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2022 och från och med den 1 juli 2023⁷ ska den fasta omsorgskontakten vara utbildad undersköterska. Tanken är att skapa en större trygghet för den enskilde. Under året har detta arbete varit i fokus, men även inneburit stora utmaningar till följd av att covid-19 fortsatt haft en hög smittspridning i samhället, vilket medfört behov av vikarier. Den fasta omsorgskontakten ska sörja för en tätare kontakt med den enskilde för att bättre fånga upp och tillmötesgå dennes önskingar och behov. Arbetet kommer att fortsätta under 2023.

Funktionshinderomsorgen

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Brukarbedömning gruppboendestöd LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	81	89	89	91	100
Brukarbedömning serviceboendestöd LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	76	71	66	73	88
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, andel (%)	84	82	89	84	97
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	79	85	78	81	83
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	-	86	85	88	94

Sveriges kommuner och regioners (SKR) nationella brukarundersökning inom funktionshinderomsorgen har genomförts under hösten och resultatet publicerades i december 2022. Resultatet speglar brukarnas upplevelse av verksamheterna under 2022.

⁷ <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/lagratsremiss/2021/12/en-fast-omsorgskontakt-i-hemtjansten/>

Liknande kommuner LSS är Järfälla, Haninge, Nacka, Sollentuna, Helsingborg, Borås, Täby

Årets etappmål för de dagliga verksamheterna nås med marginal. Resultatet från brukarenkäten för gruppbostad LSS och boendestöd SoL når inte upp till etappmålen för indikatorerna, även om resultaten inte ligger långt därifrån. Resultatet för brukarnas upplevelse av stödet och hjälpen på sin servicebostad har försämrats jämfört med föregående år, och når inte uppsatt målvärde.

Funktionshinderomsorgen följer årligen upp resultatet från brukarenkäten tillsammans med brukarna på särskilda brukarkonferenser. Genom att göra brukarna delaktiga i den fördjupade analysen av resultatet ökar sannolikheten att åtgärderna som sätts in rymmer med brukarnas önskemål och behov. Då enkätresultatet publicerades i slutet av 2022, har brukarkonferenser ännu inte hunnit genomföras men planeras för i början av 2023.

Enligt nämndens verksamhetsplan för 2022 har särskilt fokus inom funktionshinderomsorgen riktats mot:

- Ökad delaktighet
- Trygghet och förtroende för personal
- Kunskapsbaserad verksamhet

Ökad delaktighet, trygghet samt förtroende för personal

Funktionshinderomsorgens myndighetsutövning har påbörjat införandet av ett kunskapsbaserat arbetssätt, Individens behov i centrum (IBIC) för att säkra att den enskildes behov och mål tas om hand. Arbetssättet innebär att brukarnas delaktighet ökar. Införandet kommer att fortsätta under 2023 då verksamheten även kommer att införa IBIC inom utförarverksamheterna.

Ett annat fokus har rört arbetet för att öka barns delaktighet vid såväl biståndsbedömning som utförande av insatser. För att underlätta för barn med funktionsnedsättningar att vara delaktiga vid utredningar om insatser enligt SoL eller LSS har biståndshandläggare fått kompetensutveckling i metoder för kommunikation med stöd av bilder.

Skolmiljön är oftast en välkänd miljö för barn och ungdomar inom funktionshinderomsorgen, vilket gör att graden av trygghet ofta är hög. Genom en utökad samverkan mellan biståndshandläggare och skolpersonal har barn gjorts mer delaktiga under utredningen, vilket har kunnat ses i dokumentationen.

Utförandet av insatser ska ske på ett sådant sätt att den enskilde känner sig trygg med att hen alltid får det hen har blivit beviljad och blir behandlad väl. En av anledningarna till det förbättrade resultatet på brukarenkäten som rör daglig verksamhet är det utvecklingsarbete som gjorts med att se över interna arbetssätt utifrån ett brukarperspektiv. Ett flertal medarbetare har utbildats inom metoden tjänstedesign. Metoden innebär att brukare involveras i verksamhetens utvecklingsarbete. Genom att lösningar tas fram tillsammans med brukaren ökar sannolikheten för att den enskilde känner att hen blir lyssnad på, vilket i sin tur har en positiv påverkan på den enskildes upplevelse av sin dagliga verksamhet.

En brist som upptäckts i arbetet med att skapa trygghet runt och för den enskilde brukaren, är förekomst av

tvångs- och begränsningsåtgärder⁸. Funktionshinderomsorgen har därför tagit fram ett material för att höja kompetensen i frågan. Arbetet har hittills lett till ökad medvetenhet och bättre kommunikation på enheterna kring dessa åtgärder.

Andra åtgärder som pågår och regelbundet följs upp är att verka för ökad kompetens hos medarbetare och chefer om metoder för att förhindra hot och våld (9D)² och att implementera evidensbaserade metoder såsom alternativ kommunikation (AKK)⁹. Detta bedöms bidra till högre säkerhet och trygghet samt ett bättre bemötande.

Genom verksamhetens arbete med exempelvis brukarråd och tjänstedesign läggs en grund för en hög nivå av trygghet och säkerhet och att brukarna känner att de blir bemötta på ett bra sätt.

Bedömningen styrks också av resultatet i brukarundersökningen där en hög andel av brukarna är nöjda med det stöd de får även om nöjdheten varierar mellan olika verksamheter.

Kunskapsbaserad verksamhet

För att säkerställa rätt kompetens hos medarbetare så att brukare inom funktionshinderomsorgen erbjuds rätt stöd och service genomför verksamheten ständigt satsningar för att öka personalens kompetens. De senaste årens förutsättningar kopplade till covid-19 pandemin har dock inneburit att kompetensutveckling för medarbetare har fått stå tillbaka. Detta har resulterat i ett kompetensglapp som verksamheten arbetat med att överbrygga under året.

En ökad kompetens hos medarbetare ger verktyg och metoder som leder till ökad förståelse och lyhördhet för brukarnas behov, vilket bidrar till att öka brukarnas delaktighet och trygghet. Förutom verksamhetens arbete med IBIC och tjänstedesign som beskrivits ovan har nämndens verksamheter under året haft ett särskilt fokus på kompetensutveckling inom grundkompetens och evidensbaserade metoder vilket beskrivs närmare under *Väsentliga personalförhållanden - Kompetensutveckling*.

Den ökade kompetensen hos medarbetare i och med genomförda utbildningssatsningar har lett till en ökad förståelse och lyhördhet för brukarnas behov, vilket bidragit till att minska utmanande beteenden och ökat brukares delaktighet och trygghet.

Målområde: Naturkommun som tar klimatansvar - ekologisk hållbarhet

Kommunfullmäktigemål: Minska klimatpåverkan

Nämndmål: Utsläpp av koldioxid och matsvinn i tillagningsköken är på en låg nivå

Måluppfyllelse

 Delvis uppfyllt

Motivering till bedömning av måluppfyllelse

Nämndens verksamheter har beställt nya fordon i enlighet med gällande utfasningsplan och ökat sin andel fossilfria fordon med 16,1 procentenheter. På grund av kraftiga förseningar i leverans av fordon, har etappmålet inte uppnåtts. Det totala matsvinnet och CO2 utsläppet inom nämndens verksamheter når etappmålen för året. Detta gör att måluppfyllelsen i sin helhet bedöms vara delvis uppfylld.

⁸ Tvångs- och begränsningsåtgärder handlar om att vidta åtgärder mot den enskildes vilja. Sådana åtgärder är inte tillåtna inom vård och omsorg, då SoL och LSS bygger på frivillighet.

⁹ Alternativ och kompletterande kommunikation, AKK, stödjer kommunikation mellan människor, och hjälper personer med kommunikationssvårigheter att förstå andra och att uttrycka sig. Vanliga former av AKK, är tecken som stöd, bilder, symboler, konkreta föremål, talande hjälpmedel och datorer.

Analys

Fordon

Indikator	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan, andel (%)	26,3	28,9	45	71	

Enligt vård- och omsorgsnämndens plan för avveckling av fossildrivna fordon 2022–2024¹⁰ skulle 16 personbilar samt en buss bytas ut mot gas- eller etanoldrivna fordon under 2022. Hälften av nämndens 40 fordon återfinns inom hemtjänstverksamheterna. Verksamheterna har valt att avstå från inköp av elbilar eftersom det inom kommunen inte finns en tillräckligt utbyggd infrastruktur för laddboxar och laddstationer för att det ska kunna fungera för en verksamhet som hemtjänsten. Verksamheten är även till viss del begränsad i möjligheten att välja gasbilar på grund av att tillgången till tankstationer med gasdrivmedel endast finns i vissa geografiska områden inom kommunen. Utfasningen av hemtjänstens bilar är därför främst riktad mot anskaffande av etanolbilar.

Under året har sex etanolbilar levererats och ytterligare sju etanolbilar har beställts. Leveranserna är fortsatt kraftigt försenade på grund av stora produktionsstörningar i fabrikerna då det råder brist på komponenter till nybilsproduktion. Utifrån att besked inte kunnat ges om när leverans kommer att kunna genomföras har verksamheterna valt att avvakta med vidare upphandling och beställning av miljöbilar. Detta då man vill undvika att ha förbundet sig till ett avtal om det om ett år kommit nya, mer miljövänliga och effektiva fordon på marknaden. Det innebär att man i dagsläget ligger efter planerad utfasningsplan med tre fordon och en buss, vilket kommer att skjutas på till 2023. Nämndens arbete med målet får i detta avseende inte anses vara uppfyllt trots att orsaken ligger utanför nämndens möjlighet att påverka.

Kost

Indikatorer	2020	2021	2022	Etappmål	Målvärde 2030
Matsvinn i kommunala verksamheter i relation till antal tillagade portioner, andel (%)		29	22	22,75	13
Andelen kg CO ₂ e (koldioxidutsläpp) per kg inköpta livsmedel inom socialförvaltningens tillagningskök.	2,2	2,1	2	2	1,2

Kostenheten har under året genomfört två mätveckor (maj och oktober) där matsvinnet har mätts inom verksamheternas tillagningskök och på de enheter som serverar mat. Under oktober månad var matsvinnet 22 procent, och nämndmålet får i detta avseende anses vara uppfyllt.

Matsvinn delas vanligtvis upp i:

- Kökssvinn - det matsvinn som uppstår i köket, ofta kopplat till inköp, förvaring och tillagning.
- Serveringssvinn - den mat som ställs fram i serveringen men som slängs innan den nått matgästens tallrik, kopplat till menyplanering, portionsberäkning, servering och tillvaratagande av rester.
- Tallrikssvinn - den mat som lämnas kvar på tallriken, exempelvis är detta kopplat till om måltidsmiljön är trivsamt.

En korrigering av resultatet sedan förra mätperioden har även gjorts då kökssvinnet tagits med i totalsumman av matsvinn. Kökssvinnet är nästintill obefintligt inom Huddinges tillagningskök, vilket gjort att man missat att inkludera denna typ av matsvinn i den totala beräkningen tidigare.

Matsvinnet inom verksamheterna består till största del av serveringssvinn, samt en mindre del tallrikssvinn.

¹⁰ Bilaga till nämndens delårsrapport 1, diarienummer VON 2021/1072.118

Svinnet består huvudsakligen av tillbehör som kokt potatis, potatismos och råkost. Vid en närmare analys har det noterats att det främst handlar om felbeställningar då det beställts för mycket tillbehör trots att vissa rätter redan innehåller tillbehör som exempelvis pyttipanna. Dessa tillbehör är även viktmässigt tunga vilket påverkar andelen matsvinn. Analysen visar även att det finns en viss överbeställning på grund av att avbeställningar inte görs när någon boende inte planerar att äta på boendet som exempelvis vid måltid tillsammans med anhörig.

För att minska matsvinnet har kostenheten under året genomfört möten med kostombuden en gång i månaden där bland annat frågan om matsvinn lyfts och diskuterats. En ökad medvetenhet och ett ökat engagemang hos personalen har lett till att beställning av tillbehör i högre grad än tidigare anpassas utifrån gällande meny. Att enheterna själva fått ta del av och kunnat följa sitt resultat har bidragit till en ökad medvetenhet, vilket i sin tur haft en positiv påverkan på resultatet. Den positiva utvecklingen har varit större inom Björnkullas äldreboende som är det boende där mätning påbörjades redan under 2021. Det visar att en ökad medvetenhet påverkar resultatet.

Jämförelser med andra kommuner när det handlar om matsvinn i tillagningsköken är inte möjligt att genomföra då ingen av jämförelsekommunerna rapporterat in matsvinn till Livsmedelsverket. En annan försvårande omständighet ur ett jämförelseperspektiv är stora skillnader mellan kommunerna i hantering och tillagning av mat.

Mätningarna av matsvinn är nu implementerade och kommer att följas upp två gånger per år. Det långsiktiga målet (till 2030) är att halvera matsvinnet från 2021, från 26 procent till 13 procent eller lägre.

Vid förändring av antalet beställda portioner är det viktigt att revidera beställningen i högre grad än vad som sker idag. Livsmedelsverket som i sin kartläggning av matsvinnet 2020 kunnat konstatera att serveringssvinnet utgör den största delen av matsvinnet inom samtliga kommunala måltidsverksamheter. "Förutom faktorer som måltidsmiljö och schemaläggning handlar det om att laga rätt mängd mat. För det krävs att kärnverksamheterna levererar så korrekt information om närvaro som möjligt (Malefors 2020). Det är viktigt att ständigt arbeta med dessa rutiner".¹¹

Det årliga resultatet av CO2 utsläpp per kilo inköpta livsmedel har stadigt minskat från 2,1 procent 2021 till 2,0 procent 2022. Anledningen till den positiva utvecklingen är att kostenheten förändrat planeringen av matsedlar och menyer. Kostenheten har arbetat med att se över de varor som har störst miljöpåverkan och har strävat efter att byta ut eller kombinera olika proteinkällor mot mer växtbaserade alternativ vilket har haft en positiv påverkan på resultatet. De ökade priserna på livsmedel har även medfört att Kostenheten varit tvungen att se över andra alternativ för att kunna hålla den kvalitet på måltider som krävs för en god nutrition för de äldre. En ytterligare bidragande orsak till den positiva utvecklingen är ökade krav på hållbarhet som Kostenheten ställer vid upphandlingar av livsmedel.

Årets händelser

Under början av 2022 infördes digitala inköp inom hemtjänsten med fokus på ökad delaktighet samt att frigöra tid för personalen att utföra andra insatser. Även digital signering av läkemedel har införts och möjliggjort för vård- och omsorgspersonal att dokumentera i mobilen.

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 15 september 2022 att starta ett nytt serviceboende enligt LSS 9 § 9 på Sjödalsvägen 14–16 i Huddinge med plats för 11 personer. Boendet ska drivas av verksamheten i egen regi och startar januari 2023.

I december 2022 blev det klart med nya lokaler för daglig verksamhet enligt LSS som nu finns på Regulatorvägen. Verksamheten kommer att flytta till nya lokaler på Björnkullaringen 6 och ett hyresavtal har tecknats med Huga Bostäder AB.

I slutet av 2022 fattade vård- och omsorgsnämnden beslut som möjliggör för en robot att fatta beslut om serviceinsatser inom hemtjänsten. På så vis frigörs tid för biståndshandläggarna och de som ansöker om insatser får beslut snabbare.

¹¹ <https://www.livsmedelsverket.se/globalassets/publikationsdatabas/rapporter/2021/l-2021-nr-22-matsvinn-i-kommunala-forskolor-skolor-och-aldreboenden.pdf>

Ekonomi

Driftsredovisning

Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Helår Budget	Helår Utfall	Helår Avvikelse	Perioden fg år Utfall
Verksamhetens intäkter	975 309	1 011 695	36 386	979 003
Personal	-788 054	-813 978	-25 924	-801 010
Lokaler	-102 710	-102 335	375	-110 601
Bidrag kostnader	-63 907	-62 805	1 102	-64 908
Köp av verksamhet	-464 267	-496 889	-32 621	-424 644
Övrigt	-823 496	-834 205	-10 708	-830 060
Verksamhetens kostnader	-2 242 434	-2 310 211	-67 777	-2 231 223
Årets resultat	-1 267 125	-1 298 515	-31 390	-1 252 219
<i>varav uttag Eget kapital</i>			0	0
<i>Balansresultat/budgetavvikelse</i>			-31 390	26 630
<i>IB eget kapital</i>			38 365	38 180
<i>Resultatöverföring</i>			-31 390	185
<i>UB eget kapital</i>			6 975	38 365

Resultatet för året innebär en negativ avvikelse om -31,4 miljoner kronor. Jämfört med föregående år har nettokostnaden ökat med 46,3 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 3,7 procent.

För intäkterna redovisas en positiv avvikelse om 36,4 miljoner kronor. I avvikelsen för intäkterna ingår även interna intäkter, det vill säga intäkter som utföraren i egen regi erhåller för utförda insatser, med -7,1 miljoner kronor. För de externa intäkterna redovisas därmed ett överskott om 43,4 miljoner kronor där 39,6 miljoner kronor avser flera statsbidrag som inte fullt ut tagits med i budgeten. Jämfört med föregående år har de externa intäkterna ökat med 29,4 miljoner kronor där det framför allt är statsbidragen som ökat. Men även intäkterna för taxor och avgifter har ökat.

På kostnadssidan finns det ett underskott om -25,9 miljoner kronor avseende personalkostnader. De största avvikelserna finns inom nämndens egen regi inom äldreomsorgen som redovisar en avvikelse mot budget med -15,9 miljoner kronor. Inom funktionshinderomsorgens egen regi redovisas ett underskott om -11,0 miljoner kronor avseende personalkostnader. Huvuddelen av de negativa avvikelserna beror på högre kostnader inom den egna regin i förhållande till vad ersättningsmodellerna ger utrymme för. I jämförelse med föregående år har personalkostnaden ökat med 13,0 miljoner kronor.

Kostnaderna för lokaler ligger nästan i nivå med budget men jämfört med föregående år har kostnaden minskat med 8,3 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på att nämnden under 2021 hade kostnader för det så kallade C-huset på Stortorp och betalade för retroaktiva hyresförändringar på Björnkulla. Dessa kostnader fanns inte kvar under 2022.

För köp av verksamhet redovisar nämnden en negativ avvikelse om -32,6 miljoner kronor och jämfört med föregående år har kostnaden ökat med 72,2 miljoner kronor. Detta är framför allt förknippat med volymökningar inom särskilt boende och inom bostad med särskild service enligt LSS. Under året har även kostnaderna för turbundna resor ökat till följd av nytt interimsavtal.

Ekonomi, drift (per verksamhet)

Verksamhet, tkr	Helår 2022				Helår 2021
	Budget	Utfall	Avvikelse	Avvikelse (%)	Utfall
Vård och omsorg om äldre	692 958	705 883	-12 924	-2%	705 057
Insatser enligt LSS/SFB	471 140	484 756	-13 616	-3%	470 869
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	88 764	94 311	-5 547	-6%	61 108
Färdtjänst/riksfärdtjänst	1 010	1 424	-413	-41%	798
Nämnd- och styrelseverksamhet	1 521	518	1 003	66%	577
Individ- och familjeomsorg	11 731	11 572	160	1%	13 809
Övriga verksamheter	0	53	-53	-	0
Summa	1 267 125	1 298 515	-31 390	-2%	1 252 220

Vård- och omsorgsnämnden redovisar som helhet ett underskott om -31,4 miljoner kronor.

Noteringar till verksamhetsredovisningen

Individ- och familjeomsorg

Samtliga kostnader för socialförvaltningens övergripande ledning och stab redovisas inom vård- och omsorgsnämnden. Eftersom delar av organisationen ger stöd till socialnämndens verksamheter ska delar av kostnaden redovisas på de verksamhetsområden som normalt finns inom socialnämnden. I tabellen ovan redovisas dessa kostnader på raden individ och familjeomsorg. Syftet med detta är att ge en rättvisande bild av kommunens kostnader inom de olika verksamhetsområdena oavsett i vilken organisation kostnaderna redovisas.

Ny ekonomimodell

I maj 2022 infördes en ny ekonomimodell i Huddinge som innebär en tydligare uppdelning av kostnaderna i ansvar och verksamheter. I den ekonomiska uppföljningen till nämnden är det i första hand på verksamheterna som intäkter och kostnader redovisas. I samband med införandet har kostnaderna och intäkterna för tidigare år behövt konverteras till den nya ekonomimodellen för att kunna göra jämförelser över tid. Efter konverteringen har felaktigheter upptäckts som gör att tidigare års resultat inte fullt ut redovisas på rätt verksamhetsområde. Eftersom införandet av den nya ekonomimodellen har varit komplicerad och att det rör sig en stor mängd data har det inte bedömts som möjligt att korrigera felaktigheterna i konverteringarna för tidigare år. Detta innebär att nettokostnadsutvecklingarna mellan åren som framgår i tabellerna för respektive verksamhetsområde inte ger en helt rättvisande bild.

Utöver utfallen för tidigare år har även budgeten konverterats från den gamla ekonomimodellen till den nya. Förvaltningen uppmärksammade vid analysen av årsbokslutet att det finns ett fel i hur budgeten för interna intäkter inom hälso- och sjukvårdsorganisationen har fördelats mellan de olika verksamhetsområdena. Detta har medfört det redovisade resultatet för vård och omsorg om äldre är omkring fyra miljoner kronor bättre än vad det skulle varit om budget varit rätt fördelad. Samtidigt är det redovisade resultatet för insatser enligt LSS/SFB omkring fyra miljoner kronor sämre än vad det skulle varit. I följande analys har inte hänsyn tagits till detta utan samtliga avvikelser är redovisade så som de framgår i redovisningen.

Vård och omsorg om äldre

Inom vård och omsorg om äldre uppgår den redovisade budgetavvikelsen till -12,9 miljoner kronor. De största underskotten för nämnden totalt avser hemtjänstinsatser med -7,1 miljoner kronor i underskott och särskilt boende med ett underskott om -12,3 miljoner kronor. (I bilagd åtgärdsbilaga redovisas det ekonomiska utfallet för verksamheten i egen regi).

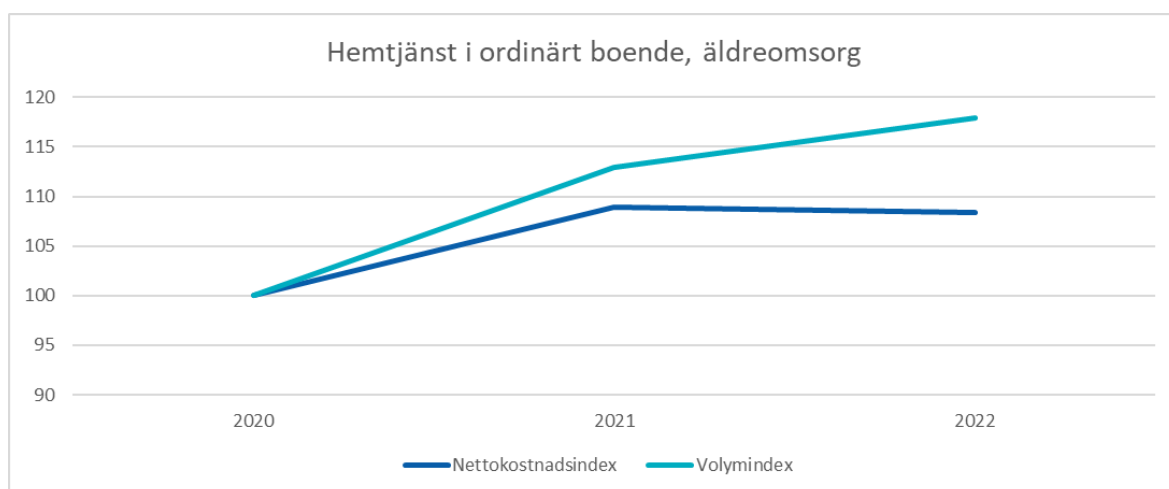
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - dec 2020	jan - dec 2021	jan - dec 2022
Vård och omsorg om äldre	688 104	705 057	705 883

Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - dec 2020	jan - dec 2021	jan - dec 2022
Förändring i procent		2%	0%

Jämfört med föregående är nettokostnaderna för vård och omsorg om äldre i stort sett oförändrade.

Hemtjänst

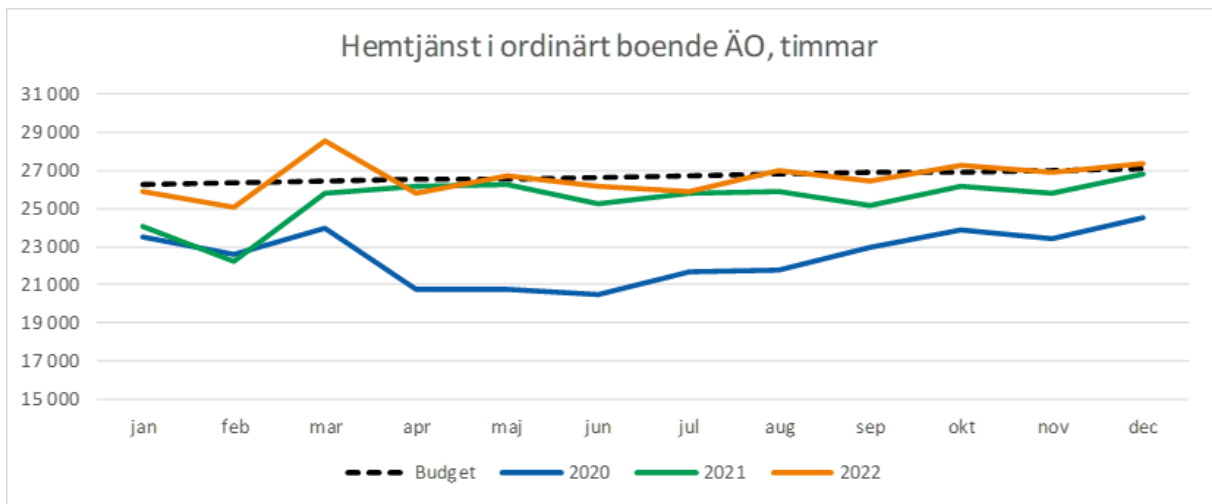
För hemtjänsten som helhet redovisar nämnden ett underskott om -7,1 miljoner kronor jämfört med budget. Underskottet finns inom ansvarsområdet för hemtjänstens utförarverksamhet i egen regi som redovisar ett underskott om -7,6 miljoner kronor vilket i huvudsak kan hänföras till den ersättningsfinansierade delen inom hemtjänsten.

Volymindex baseras på ersatta timmar inom den del av verksamheten som ingår i LOV (egen regi och extern regi). Utöver dessa volymer hanterar hemtjänstens egen regi även natt, larm och trygg hemgång för vilka antal timmar inte sammanställs. Nämnden har även kostnader för hemvårdsbidrag där uppgifter om volymen inte heller sammanställs. I nettokostnadsindex ingår nettokostnaden för samtliga verksamheter inom hemtjänsten.

Inom hemtjänst har volymen ökat jämfört med föregående år. Totalt sett ersattes 318 900 timmar under 2022 vilket kan jämföras med 305 200 timmar under 2021. Detta innebär att volymen ökat med 4,5 procent och medfört kostnadsökning för nämnden med motsvarande 8,9 miljoner kronor. Samtidigt har nämndens redovisade nettokostnad per ersatt timme inom verksamhetsområdet minskat med 4,7 procent jämfört med föregående år vilket motsvarar en nettokostnadsminskning med 9,8 miljoner kronor. Detta sammantaget innebär att nämndens nettokostnad för hemtjänst minskat med 1,0 miljoner kronor jämfört med 2021.

Inom verksamhetsområdet visar utfallet för nämnden som helhet bland annat på att kostnaderna för personal ökat med 3,9 miljoner kronor jämfört med föregående år. Utslaget per utförd timme inom egen regi har dock personalkostnaden minskat. Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 6,4 miljoner kronor. Kostnaderna för hemvårdsbidrag har minskat med -1,0 miljoner kronor. Kostnaderna för varor och tjänster har ökat med 2,6 miljoner kronor för nämndens om helhet inom verksamhetsområdet. Även utslaget per timme inom utförarverksamheten har kostnaden för varor och tjänster ökat. Redovisade intäkter avseende bidrag har ökat med 6,0 miljoner kronor vilket i huvudsak beror på att statsbidrag använts för att öka ersättningen.

Innefattar insatserna avlösning SoL, hemtjänst SoL, ledsagning SoL samt personligt utformat stöd SoL.

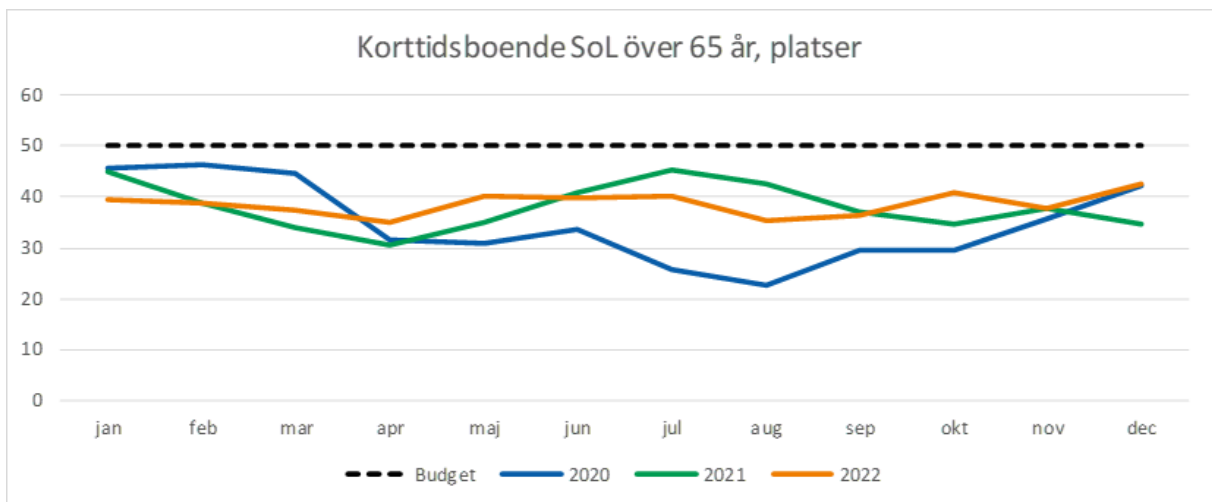
Under året har antal ersatta timmar varit förhållandevis stabilt och legat omkring budgeterad nivå men som tidigare nämnts har volymen varit högre än tidigare år. Att volymerna ökar beror dels på det allmänna inflödet av personer med behov, dels på arbetet med den långsiktiga strategin att fler ska kunna bo hemma längre.

Underskotten avser personal samt varor och tjänster där avvikelsen mot budget inom utförarverksamheten uppgår till -6,8 miljoner kronor respektive -7,9 miljoner kronor. Samtidigt redovisas en positiv avvikelse avseende bidrag med 6,6 miljoner kronor som beror på att delar av personalkostnaderna finansieras via statsbidrag för äldreomsorgslyftet samt att verksamheten erhållit ersättning för sjuklönekostnader kopplat till covid-19 i början av året.

För att komma till rätta med det ekonomiska underskottet arbetar verksamheten i egen regi med att öka utförandegraden, att minska bomtiden när brukare inte är hemma eller tackar nej i dörren och avböjda besök samt att använda så kallade resurspass för att minska vikariebehovet.

Korttidsboende

För korttidsboende redovisas ett överskott om 5,9 miljoner kronor mot budget. Av detta redovisas 8,9 miljoner kronor inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande vilket primärt är kopplat till volymer och -3,4 miljoner kronor inom den egna regins ansvarsområde.

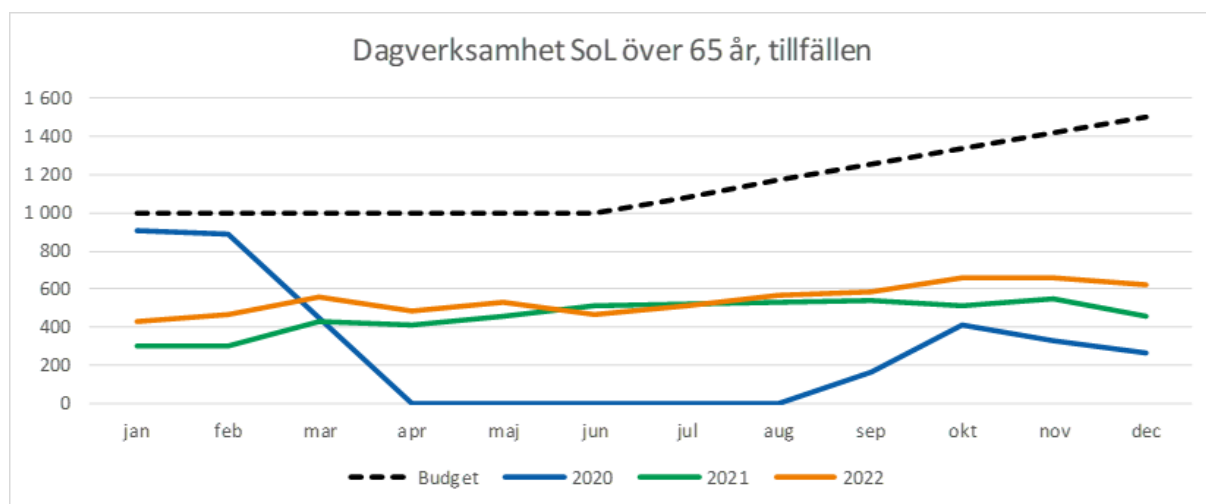
Volymen inom korttidsboende har under året varit lägre än vad som förväntades vid budgetläggningen. Det som framför allt påverkat volymen är att det varit god tillgång på platser inom särskilt boende vilket gjort att behovet av korttidsplatser i väntan på permanent plats varit låg. Under första halvan av året påverkades också volymerna avseende växelvårdsplatserna av pandemin och volymen var därmed lägre än väntat.

Huvuddelen av platserna inom korttidsboende tillhandahålls inom nämndens egen regi och med en lägre volym blir också det ekonomiska utrymmet för utföraren lägre eftersom ersättningsmodellen baseras på volymen. Modellen ställer därmed stora krav på utföraren att vara flexibel och följsam med volymförändringar.

Förvaltningens bedömning är att detta inte fullt ut är möjligt eftersom verksamheten har fasta kostnader och behov av en grundbemanning som inte förändras med volymförändringar. Inför 2023 har därför ersättningsmodellen setts över och utföraren kommer få ett fast anslag baserat på en i förväg fastställd volymnivå. Förvaltningens bedömning är att förutsättningarna för att bedriva en kvalitativ verksamhet bättre uppnås genom denna modell.

Dagverksamhet

För dagverksamhet redovisar nämnden ett överskott om 1,5 miljoner kronor jämfört med budget. Av detta redovisas ett överskott om 4,9 miljoner kronor inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande och ett underskott om -3,6 miljoner kronor inom kommunens utförarverksamhet.

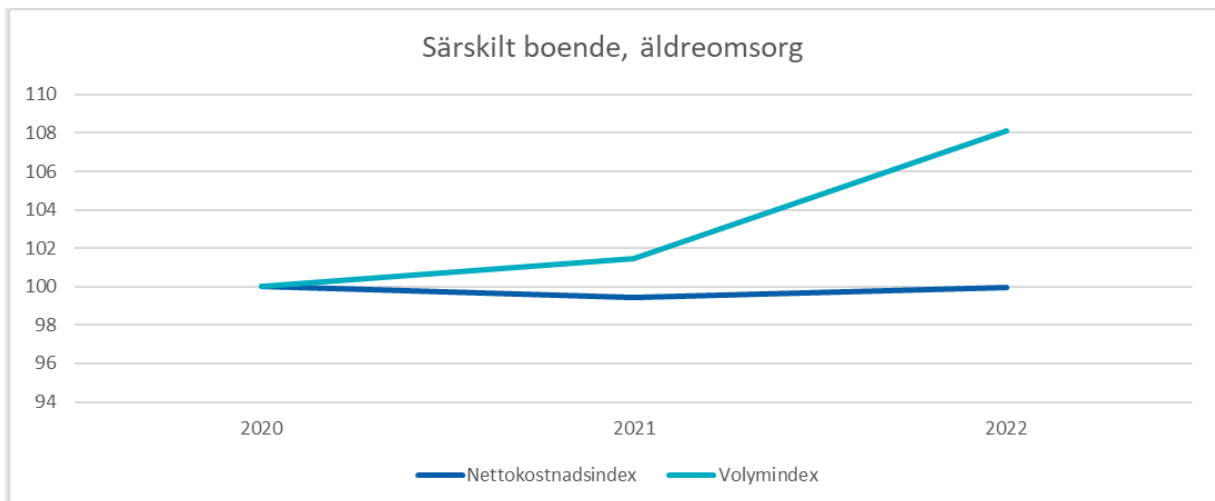
Volymen har fortfarande inte återgått till samma nivåer som innan pandemin. Under året har ersättning betalats ut för 545 tillfällen i snitt per månad. Innan pandemin låg nivån på omkring 1 000 tillfällen per månad och i budgeten förväntades volymen öka upp till 1 400 tillfällen i slutet av 2022 som en del av strategin att fler ska kunna bo hemma längre.

Att volymökningen uteblivit beror sannolikt på att efterfrågan varit lägre än förväntat som en följd av pandemin. Det har även funnits svårigheter att ta emot brukare i vissa lokaler vilket påverkat möjligheten att arbeta med strategin att öka volymen och arbetet har därmed inte gått så fort som förvaltningen förväntat sig.

Under våren gjordes en genomlysning av dagverksamheten för att se över behov och effektiviteten i verksamheten. Rapporten har lett till ett antal rekommendationer och verksamheten arbetar nu med att se över hur insatsen ska utformas, både ur ett myndighets- och utförarperspektiv.

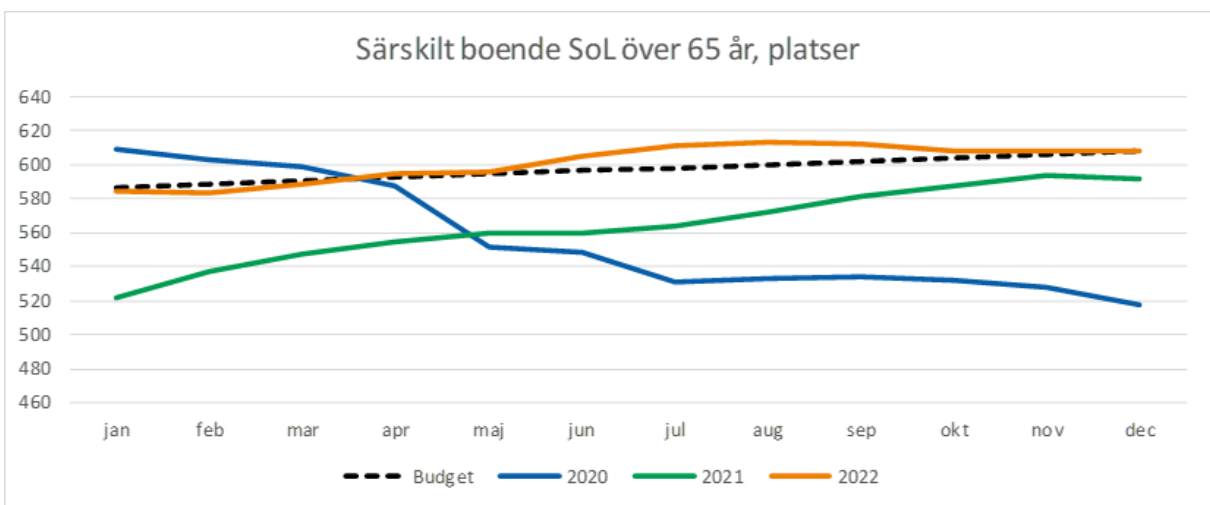
Särskilt boende

För särskilt boende redovisas ett underskott om -12,3 miljoner kronor jämfört med budget. Av detta redovisas -10,0 miljoner kronor inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande vilket framför allt kan kopplas till volymer och -2,4 miljoner kronor inom den egna regins ansvarsområde.

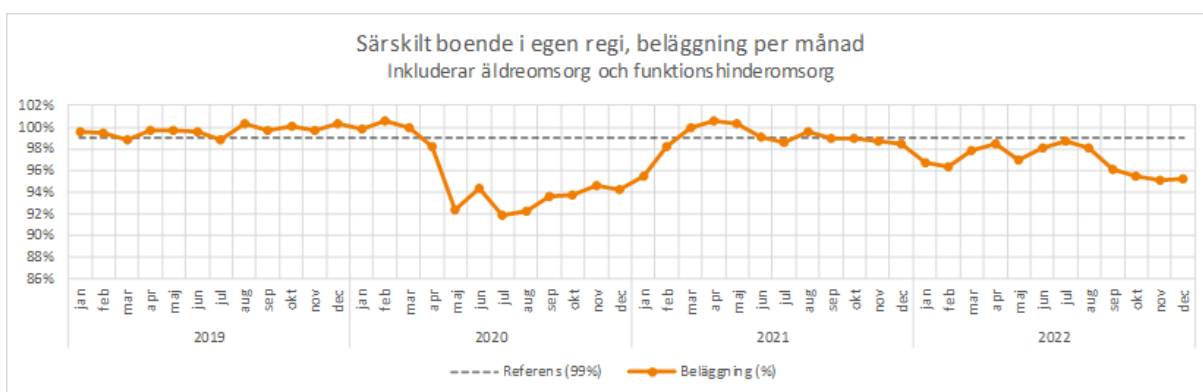

För särskilt boende har volymen ökat jämfört med föregående år. Under året har ersättning betalats ut för 601 helårsplatser vilket kan jämföras med 564 helårsplatser föregående år. Detta motsvarar en ökning med 6,5 procent vilket innebär en nettokostnadsökning med 28,3 miljoner kronor. Samtidigt har nettokostnaden per plats varit 5,7 procent lägre än föregående år vilket motsvarar en nettokostnadsminskning med 26,1 miljoner kronor. Sammantaget innebär det att nämndens nettokostnader för särskilt boende inom äldreomsorgen ökat med 2,2 miljoner kronor jämfört med 2021.

Inom verksamhetsområdet visar redovisningen bland annat att personalkostnaderna minskat med 21,5 miljoner kronor jämfört med föregående år samtidigt som kostnaden för köp av verksamhet har ökat med 39,3 miljoner kronor. Kostnaderna för lokaler har minskat med 8,2 miljoner kronor vilket beror på att nämnden under 2021 hade kostnader för det så kallade C-huset på Stortorp och betalade för retroaktiva hyresförändringar på Björnkulla. Dessa kostnader fanns inte kvar 2022. Redovisade intäkter avseende bidrag har ökat med 14,4 miljoner kronor vilket i huvudsak beror på att statsbidrag använts för att öka ersättningen.

Under året har andelen platser i extern regi ökat och uppgår i december till 36 procent vilket kan jämföras med 31 procent i december 2021. Att andelen externa platser ökar är naturligt utifrån att volymen ökar samtidigt som kapaciteten i egen regi är oförändrad. I och med införandet av LOV kan den enskilde välja om insatsen ska utföras av en intern eller extern utförare. Detta gör det svårare att förutse och planera för förändringar inom den egna regin. Under året har också volymen inom kommunens egen utförarverksamhet, och därmed beläggingsgraden, minskat.

Under 2022 uppgick beläggningen till 97 procent vilket kan jämföras med 99 procent under 2021¹². Minskningen bedöms bero på att LOV infördes inom insatsen 2021 och att det varit god tillgång på externa platser inom särskilt boende vilket gjort att fler externa platser belagts. Under året har också ett externt boende öppnat i Huddinge där en stor andel av platserna belagts av Huddinge kommun.

Turbundna resor

Kostnaden för turbundna resor inom äldreomsorgen har ökat med 3,0 miljoner kronor jämfört med föregående år. Jämfört med budget redovisas ett underskott om -3,0 miljoner kronor. Orsaken till ökningen beror fram för allt på en prisökning till följd av nytt interimsavtal som började gälla från juli 2022.

Insatser enligt LSS/SFB

För insatserna enligt LSS och Socialförsäkringsbalken (SFB) redovisas en budgetavvikelse om -13,6 miljoner kronor. De största underskotten avser bostad med särskild service enligt LSS där underskottet uppgår till -22,5 miljoner kronor och daglig verksamhet enligt LSS där underskottet är -9,6 miljoner kronor. De verksamheter med störst överskott mot budget finns inom personlig assistans där resultatet är 13,3 miljoner kronor och boende enligt LSS för barn och unga där överskottet är 5,5 miljoner kronor.

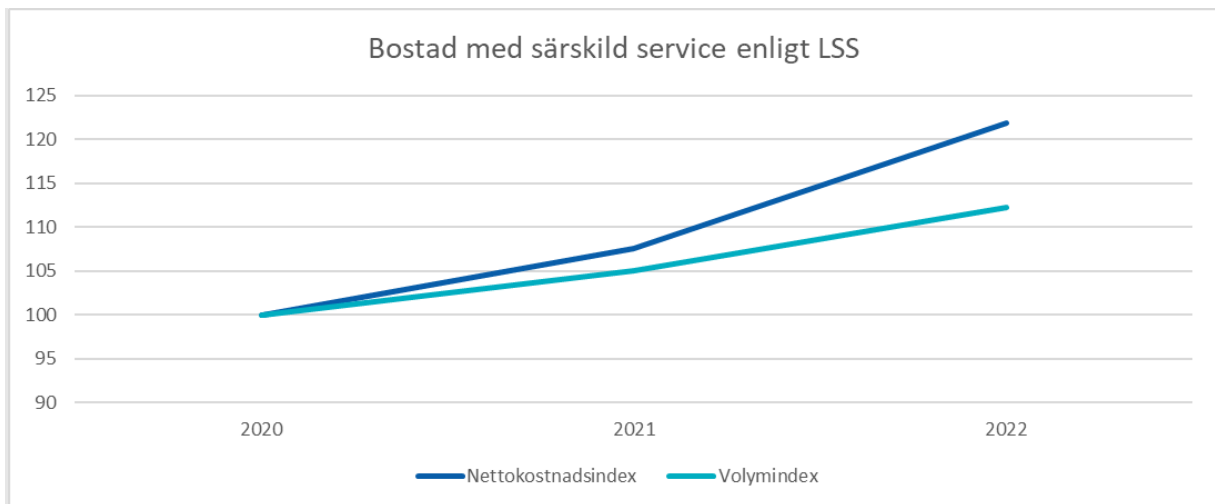
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - dec 2020	jan - dec 2021	jan - dec 2022
Insatser enligt LSS/SFB	441 004	470 869	484 756
Förändring i procent		7%	3%

Jämfört med föregående år visar redovisningen på att nettokostnaderna ökat med tre procent vilket motsvarar 13,9 miljoner kronor. Detta ger dock inte en rättvisande bild eftersom 16,1 miljoner kronor avseende turbundna resor ingår i resultatet för 2021 trots att det borde redovisas under verksamhetsområdet insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB). Tas hänsyn till detta är den egentliga nettokostnadsökningen 29,9 miljoner kronor. Den största ökningen avser bostad med särskild service enligt LSS där nettokostnaderna ökat med 32,8 miljoner kronor.

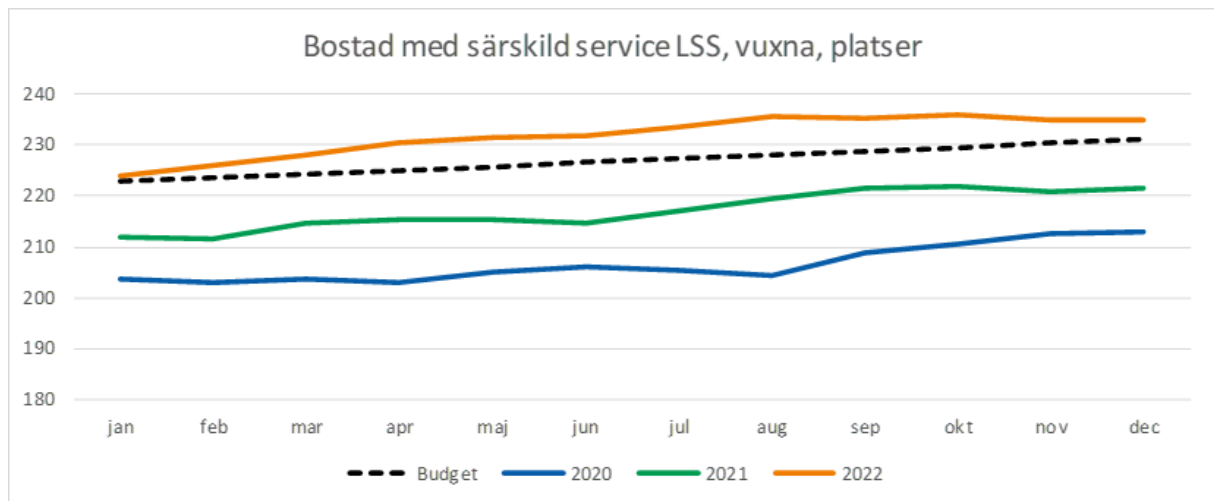
Boende enligt LSS, vuxna

För boende enligt LSS för vuxna redovisar nämnden ett underskott om -22,5 miljoner kronor jämfört med budget. Av detta redovisas -22,1 miljoner kronor inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande vilket beror på ökade volymer. Inom utförarverksamheten redovisas ett överskott om 3,8 miljoner kronor.

¹² Beläggningen inkluderar samtliga platser som utföraren erhåller ersättning för vilket innefattar platser inom äldreomsorgen, platser inom funktionshinderomsorgen samt platser sålda till andra kommuner.

För bostad med särskild service enligt LSS avseende vuxna har volymen ökat och under året har ersättning betalats ut för 232 helårsplatser vilket kan jämföras med 217 helårsplatser 2021. Detta motsvarar en ökning med 6,8 procent och innebär en nettokostnadsökning med 16,8 miljoner kronor. Utöver detta har också kostnaden per plats ökat med 6,0 procent vilket innebär en nettokostnadsökning med 16,0 miljoner kronor. Det innebär att nettokostnaden för boende enligt LSS för vuxna totalt ökat med 32,8 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Under hela perioden har antalet platser varit högre än vad som budgeterats. Att volymen ökar beror på det allmänna inflödet av personer med behov, men under året har också personer flyttat från barnboende enligt LSS samt HVB-hem till boenden för vuxna inom LSS. Det innebär att delar av den avvikelse som volymförändringen ger upphov till inom verksamhetsområdet boende enligt LSS för vuxna samtidigt ger överskott för boende enligt LSS för barn och unga samt för boende på HVB enligt SoL för vuxna. Den omflyttning som skett från HVB-hem till LSS-boende är både positivt för brukarna och för LSS-utjämningen.

Inom bostad med särskild service enligt LSS är tillgången på LSS-bostäder inom Huddinge ett problem och byggandet av nya LSS-bostäder har varit lågt. Personer som vill bo kvar i Huddinge och inte placeras på annan ort väljer i vissa fall att inte ansöka om insatsen i avvaktan på att bostäder ska byggas. Det innebär att dessa personer bor kvar hemma hos sina föräldrar vilket inte är hållbart i längden. Till slut överväger behovet att flytta önskemålet om att bo i Huddinge och personen gör en ansökan om insatsen vilket leder till en placering på externt boende. Detta är kostsamt för kommunen och inte optimalt ur ett brukarperspektiv. Att personer väljer att skjuta upp ansökan innebär också att det kan vara svårt att förutse inflödet till insatsen även om det handlar om kända behov. Under året har ett flertal personer som tidigare avvaktat nu valt att ansöka.

Att nettokostnaden per plats ökar beror på prisökningar i avtalen, pris- och löneökningar i utförarverksamheten samt att det skett vissa placeringar under året med mycket omfattande behov. Det är även flera personer som inte återhämtat sig från covid-19 vilket medfört ett ökat behov och därmed ökade kostnader.

Personlig assistans

Inom personlig assistans redovisas ett överskott om 13,3 miljoner kronor jämfört med budget där huvuddelen finns inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande och som avser volymer.

Under perioden har volymen varit lägre än budgeterat, både för insatsen enligt LSS och SFB. I resultatet framgår att kostnaderna för köp av verksamhet, ersättning till Försäkringskassan för de första 20 timmarna samt personalkostnaderna varit lägre än under samma period föregående år. Under året har kommunen också fått en återbetalning om 1,2 miljoner kronor från Försäkringskassan. Detta avser kostnader för tidigare år och har återbetalats till följd av ett domstolsbeslut.

Daglig verksamhet enligt LSS

Inom daglig verksamhet enligt LSS redovisas ett underskott om -9,6 miljoner kronor. Av detta redovisas -7,0 miljoner kronor inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande vilket beror på volymer och -2,6 miljoner kronor inom kommunens utförarverksamhet.

Nettokostnaderna har ökat med 7,0 miljoner kronor jämfört med föregående år där de största förändringarna avser personalkostnader och köp av verksamhet.¹³

Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)

För insatser till personer med funktionsnedsättning redovisas ett underskott om -5,5 miljoner kronor jämfört med budget. Det största underskottet avser turbundna resor med -8,2 miljoner kronor. De områden med störst överskott är insatserna för särskilt boende och boende HVB enligt SoL som sammantaget redovisar ett överskott om 4,8 miljoner kronor.

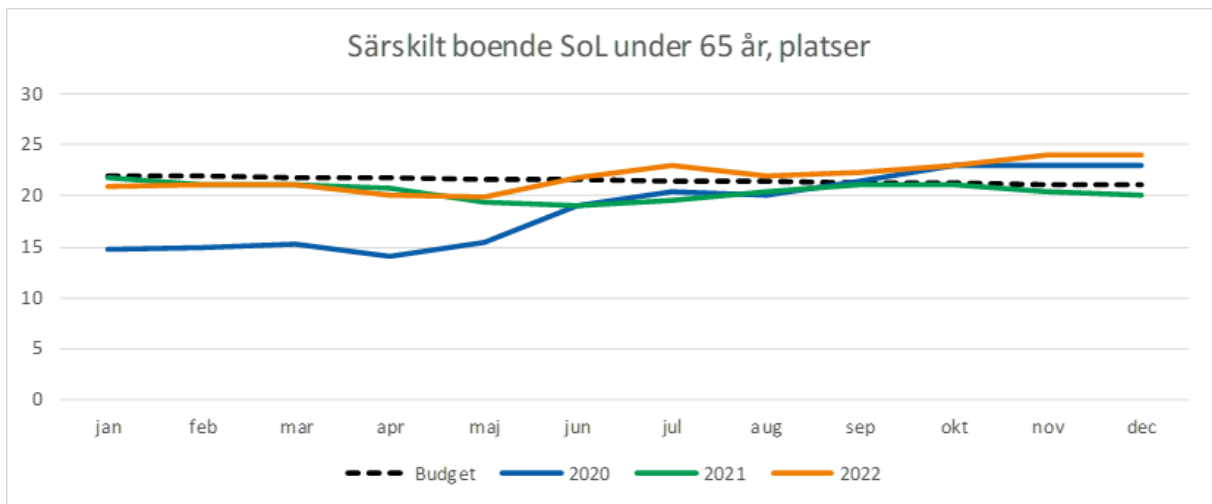
Nettokostnadsutveckling, tkr	jan - dec 2020	jan - dec 2021	jan - dec 2022
Insatser till personer med funktionsnedsättning (ej LSS/SFB)	60 306	61 108	94 311
Förändring i procent		1%	54%

Jämfört med föregående år är den redovisade nettokostnader 54 procent högre än föregående år. Detta ger dock inte en rättvisande bild eftersom 16,1 miljoner kronor avseende turbundna resor saknas i resultatet för 2021. Tas hänsyn till detta uppgår den faktiska nettokostnadsförändringen till 22 procent eller 17,1 miljoner kronor.

Särskilt boende och boende HVB/SoL

För insatserna inom särskilt boende och boenden HVB redovisar nämnden ett överskott om 4,8 miljoner kronor. Den största delen av överskottet redovisas inom ansvarsområdet bistånd och förebyggande vilket beror på volymer.

¹³ Nettokostnadsförändringen avser resultatet justerat för kostnader för turbundna resor som felaktigt redovisas inom verksamhetsområdet daglig verksamhet enligt LSS för 2021 (15,8 mnkr).

Volymer inom särskilt boende har ökat under året men sammantaget är detta i linje med budgeten. Jämfört med föregående år har kostnaderna ökat med 1,4 miljoner kronor vilket är en effekt av volymökningen. Kostnaden per plats är i stort sett oförändrad.

Att det redovisas överskott inom boende HVB beror på att volymer minskat under året eftersom personer har flyttat till bostad med särskild service enligt LSS. Detta innebär också att kostnaden för insatsen minskat med 2,1 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Turbundna resor

Kostnaden för turbundna resor inom funktionshinderomsorgen har ökat med 9,9 miljoner kronor jämfört med föregående år. Jämfört med budget redovisas ett underskott om -8,2 miljoner kronor. Ökningen beror till del på ökade volymer men den största orsaken till ökningen är den prisökning som skett till följd av nytt interimsavtal som började gälla från juli 2022.

Särskilda satsningar

Satsning	Budget	Förbrukning
Utveckling av välfärdsteknik	1,0	0,4
Säkerställa en fortsatt god kvalitet inom funktionshinderområdet	5,0	5,0
Utveckla kommunens förebyggande och uppsökande arbete	0,8	0,6

Utveckling av välfärdsteknik

I mål och budget tilldelades vård- och omsorgsnämnden 1,0 miljoner kronor för utveckling av välfärdsteknik.

Socialtjänsten har anställt en projektledare som har påbörjat ett arbete med att ta reda på verksamhets- och brukarbehov i relation till området välfärdsteknik. Genom inhämtning av kunskap och erfarenheter från kommunens egen verksamhet, andra kommuner, SKR och en rad andra aktörer har förvaltningen skapat sig en bild av vilka utmaningar och framgångsfaktorer som är viktiga för det fortsatta arbetet. Ett par viktiga insikter är att i högre grad och i ett tidigt skede involvera både brukare och verksamhet för att hitta former för och testa nya produkter i liten skala innan beslut om ett bredare införande tas.

Under hösten har fokus legat på det förebyggande arbetet och målgruppen äldre som bor hemma. En ny teknisk lösning har testats, Komp, som är en kommunikationsenhet som är mycket enkel att använda och möjliggör enkel uppkoppling för att ha kontakt med anhöriga och vänner. Syftet är att möjliggöra digital social samvaro och därmed minska ofrivillig ensamhet. Utöver detta har planeringen för utbytet av trygghetslarm och införandet av mobila trygghetslarm planerats. Införandet kommer att inledas i början av året.

Säkerställa en fortsatt god kvalitet inom funktionshinderområdet

För att säkerställa en fortsatt god kvalitet inom funktionshinderområdet har nämnden tilldelats 5,0 miljoner kronor. Dessa medel har använts för att öka ersättningen inom insatserna för hjälp i hemmet enligt SoL samt inom bostad med särskild service enligt LSS.

Utveckla kommunens förebyggande och uppsökande arbete

Som en särskild satsning har vård- och omsorgsnämnden tilldelats 0,8 miljoner kronor för att utveckla kommunens förebyggande och uppsökande arbete och i samarbetet med civilsamhället genomföra aktiviteter i syfte att bryta ofrivillig ensamhet bland äldre.

Verksamheten har genomfört hembesök hos personer över 75 år som inte har några insatser från kommunen i syfte att bryta den ofrivilliga ensamheten. Förvaltningen samarbetar med kultur- och fritidsförvaltningen, som också tilldelats medel för samma ändamål. Förvaltningen har hjälpt till att sprida information om aktiviteter som olika föreningar erbjuder seniorer. Under hösten har även ett flertal aktiviteter genomförts på seniorträffarna, till exempel underhållning, frukostar och jullunch.

Ukraina

Ukraina, ekonomiska konsekvenser, tkr	Utfall perioden
Intäkter (minskade - /ökade +)	119
Personalkostnader (minskade + /ökade -)	-107
Övriga kostnader (minskade + /ökade -)	-12
Minskade nettokostnader (+) /ökade nettokostnader (-)	0

Inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter redovisas endast en mindre kostnad kopplad till kriget i Ukraina. Samtliga kostnader har finansierats genom statsbidrag från Migrationsverket.

Extern finansiering

Extern finansiering (tkr)	Bidrag	Kostnad	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
God och nära vård	6 311	5 213	1 098		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Habiliteringsersättning	3 041	2 588	453		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom	4 366	4 366	0		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Öka specialistundersköterskekompetens inom vård och omsorg om äldre samt vård och omsorg om personer med demenssjukdom	438	438	0		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer	28 689	28 216	473	25 036	Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver

Extern finansiering (tkr)	Bidrag	Kostnad	Netto	Inräknat i budget	Nämndmål
Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus	1 043	1 043	0		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonusen)	5 006	3 389	1 617		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Äldreomsorgslyftet	12 114	11 723	391		Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Prestationsbaserat statsbidrag att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden	7 835	3 763	4 072	3 763	Huddinges äldre och funktions-hindrade får det stöd och den hjälp de behöver
Summa	68 843	60 739	8 104		

Redovisning av hur statsbidragen har använts redogörs för under det nämndmål som genomförda aktiviteter svarar mot.

God och nära vård

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och SKR där kommunernas andel gäller satsningar på nära vård, goda förutsättningar för vårdens medarbetare samt vidareutbildning för sjuksköterskor. Medlen har fördelats till egen regi samt till privata utförare av särskilda boenden inom Huddinge kommuns gränser.

Habiliteringsersättning

Syftet med statsbidraget är att införa, bibehålla eller höja en låg dagpenning till dem som deltar i daglig verksamhet enligt LSS (habiliteringsersättning). Medlen är avsedda för habiliteringsersättning och ska betalas via dagpenning utifrån deltagande i daglig verksamhet enligt LSS. Stimulansbidraget betalas ut som ett engångsbelopp till deltagarna i slutet av året.

Motverka ensamhet bland äldre och för ökad kvalitet i vården och omsorgen om personer med demenssjukdom

Statsbidragets syfte är att motverka ensamhet bland äldre samt att säkerställa en god vård och omsorg av personer med demenssjukdom oavsett ålder. Medel kan användas för personalkostnader, investeringar, utbildningskostnader och olika aktiviteter som är kopplade till att uppfylla syftet med bidraget. Medlen är fördelade mellan egen regi och privata utförare av hemtjänst och särskilt boende inom Huddinge kommuns gränser.

Öka specialistundersköterskekompetens inom vård och omsorg om äldre samt vård och omsorg om personer med demenssjukdom

Syftet är att göra det möjligt för fler undersköterskor att via yrkeshögskolan utbilda sig till specialistundersköterskor med fokus på äldrevård och demensvård. Specialistundersköterskor är en viktig länk mellan undersköterskan och sjuksköterskan och kan i den rollen avlasta sjuksköterskorna inom äldreomsorgen.

Säkerställa god vård och omsorg av äldre personer

Syftet med statsbidraget är att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer. Medlen får användas utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten.

Under 2022 var 25 miljoner kronor av statsbidraget budgeterade att användas till höjd ersättningen inom hemtjänst och särskilt boende för personer över 65 år. Utfallet per den 31 december blev 24,6 miljoner kronor. Övriga satsningar har gjorts i utökning av tjänster för till exempel anhörigkonsulent, sjuksköterskor, planerare

inom hemtjänsten samt förstärkning av bemanning och schemaläggning inom särskilt boende, hemtjänst samt hälso- och sjukvårdsorganisationen.

Teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus

Statsbidraget är en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och syftar till att ge kommunerna bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla genom digitalisering inom äldreomsorgen.

Främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg (återhämtningsbonusen)

Syftet med statsbidraget är att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv för personalen inom hälso- och sjukvårdsverksamhet samt socialtjänstverksamhet avseende omsorg om äldre personer. Statsbidraget ska användas till insatser som bidrar till att främja ett hållbart arbetsliv för personal.

För 2022 har förvaltningen ansökt om bidrag för olika projekt både för egen regi och för de privata utförare som anmält intresse och velat ta del av bidraget. Totalt har kommunen beviljats 5,0 miljoner kronor i bidrag varav egen regi erhållit 4,0 miljoner kronor.

Äldreomsorgslyftet

Äldreomsorgslyftet ska stärka kompetensen inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genom att ge ny och befintlig personal möjlighet att utbilda sig på arbetstid. Totalt 75 personer har deltagit i utbildning under 2022 varav 18 personer från två externa utförare som bedriver hemtjänst i Huddinge kommun.

Prestationsbaserat statsbidrag att öka antalet sjuksköterskor på särskilda boenden

Syftet med bidraget är att ge kommunerna incitament att öka sjuksköterskebemanningen och den medicinska kompetensen inom äldreomsorgen. Totalt beviljades Huddinge kommun 7,8 miljoner kronor i bidrag. Medlen hanteras som en budgetförstärkning och för 2022 är det budgeterat 3,8 miljoner kronor och resterande 4,1 miljoner kronor för 2023. För 2022 avser 0,8 miljoner kronor externa utförare. Statsbidraget är inte förknippat med åiterrapportering av användningen av medlen.

Investeringsredovisning

Nämndens investeringar

Investeringar, tkr	Budget	Utfall	Avvikelse
Investeringar särskilt boende	4 180	1 563	2 617
Investeringar ordinärt boende	500	111	389
Investeringar boende LSS	1 670	652	1 018
Övriga investeringar	850	0	850
Summa	7 200	2 325	4 875

Under året har totalt 2,3 miljoner kronor i investeringsutgifter redovisats. Detta avser bland annat utgifter för mobilt reservkraftverk, desinfektionsutrustning, sängar, lås och larm inom äldreomsorgen samt mobilförstärkning, passersystem och möbler inom funktionshinderomsorgen.

De medel som förts över från tidigare år avseende sprinklersystem inom boende LSS har inte nyttjats under året eftersom verksamheten avvaktar slutlig inkoppling av vatten vilket gör att medlen behöver överföras till 2023.

Lokaler

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 15 september 2022 att starta ett nytt serviceboende enligt LSS 9 § 9 på

Sjödalsvägen 14–16 med plats för 11 personer. Ett hyresavtal har därför tecknats med Huga Bostäder AB. Boendet ska drivas av verksamheten i egen regi och startar januari 2023. Det nya boendet medför möjligheter att erbjuda personer med externa placeringar boende på Sjödalsvägen i Huddinge och det innebär också möjlighet att undvika nya externa placeringar. Detta minskar kostnaderna för befintliga och nya externa placeringar då externa placeringar är mer kostsamma än placeringar i kommunens egen regi.

Bristen på grupp- och servicelägenheter i kommunal regi innebär att externa placeringar behöver göras för att tillgodose de lagstadgade behoven. Merkostnaden för 37 externa placeringar där behovet i stället skulle kunna tillgodoses på hemmaplan beräknades till cirka 20 miljoner kronor. Behov av nya service- och gruppboendestäder har lyfts fram som behov av nämnden i flera år. Processen för att få fram denna typ av bostäder är många gånger lång.

År 2017 beställde förvaltningen en gruppboendestad enligt LSS för personer med funktionsnedsättning. En tomt har anvisats i Trångsund och arbetet med ändrad detaljplan pågår. Planen har överklagats och den planerade inflyttningen hösten 2024 blir sannolikt förskjuten.

Under året har ett intentionsavtal tecknats gällande en gruppboendestad och serviceboendestäder i olika detaljplaner (Fabriken/Förrådet, Järntorget och Hängbjörken) men det är inte klart vilket år byggstart sker.

I december 2022 blev det klart med nya lokaler för en daglig verksamhet enligt LSS. Verksamheten kommer att flytta från Regulatorvägen till nya lokaler på Björnkullaringen 6. De tidigare lokalerna på Regulatorvägen är inte ändamålsenliga varken ur ett verksamhets- eller arbetsmiljöperspektiv.

Huddinge kommun har två reservkraftaggregat som kan användas för vård- och omsorgsboenden inom Huddinge kommun. Det finns dels ett befintligt på Stortorp, dels ett mobilt reservkraftaggregat som kan användas till Västergården, Rosendalsgården Tallgården och Björnkulla. Installation av omkopplare för att kunna använda det mobila reservkraftaggregatet vid strömavbrott har genomförts under 2022.

Väsentliga personalförhållanden

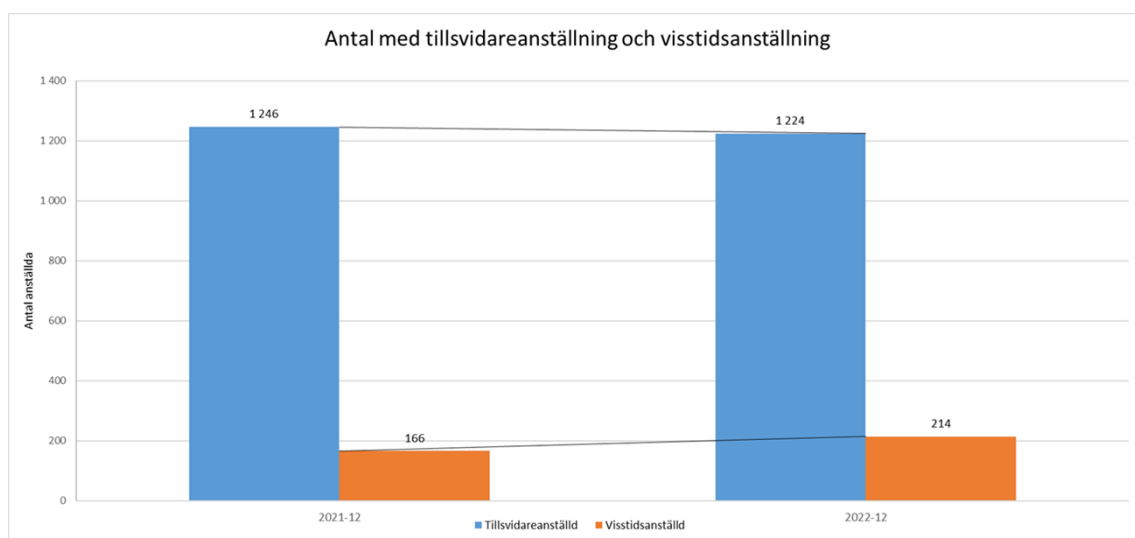
Antal anställda	December 2021	December 2022	Skillnad
Antal anställda*	1407	1436	+29

* Avser tillsvidareanställda samt visstidsanställda

Inom nämndens verksamheter har antalet anställda per december 2022 ökat med 2,1 procentenheter jämfört med samma period föregående år. Av de totalt antal anställda har andelen män ökat något jämfört med förra året och fördelningen är nu 78,6 procent kvinnor och 21,4 procent män.

Inom äldreomsorgen har andelen anställda ökat med 0,5 procentenheter och ökningen har främst skett inom hemtjänstverksamheterna samt inom dagverksamheten. Inom funktionshinderomsorgen har andelen anställda ökat med 5,9 procentenheter och där har ökningen fördelats över hela verksamhetsområdet.

Personalomsättningen har minskat med 0,3 procentenheter under året. Personalomsättningen minskade kraftigt under pandemin då anställda inte var lika benägna att byta jobb på samma sätt som innan. I takt med en återgång till normalläget har personalomsättningen generellt sett ökat igen. Inom nämndens verksamheter är läget dock stabilt.

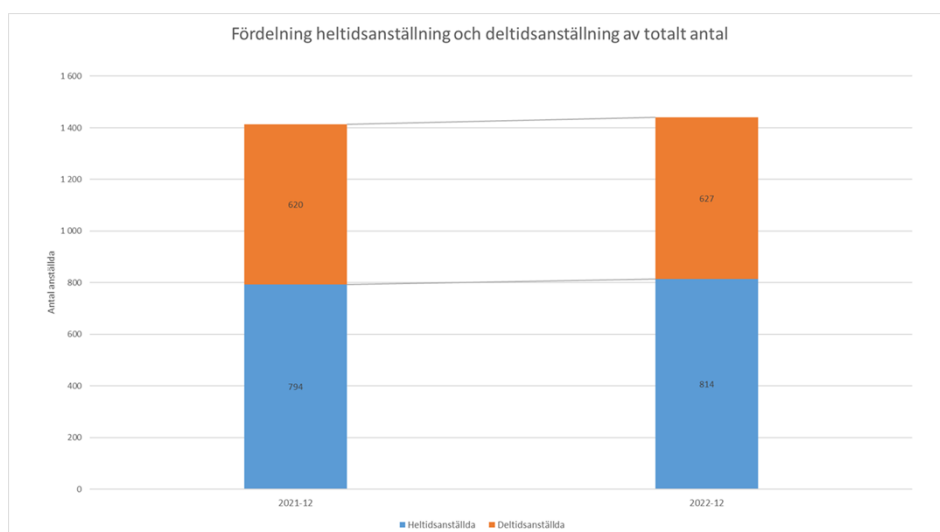
Under året har antalet tillsvidareanställda minskat något, och utgör nu 85,2 procent av nämndens totalt 1 436 anställda. Däremot har andelen visstidsanställda ökat under året.

Inom funktionshinderomsorgen har andelen anställda ökat för både tillsvidare- och visstidsanställning jämfört med föregående år. De timavlönade ligger oförändrat på 23 procent jämfört med föregående år.

Inom äldreomsorgen har andelen tillsvidareanställda minskat medan andelen med visstidsanställning har ökat. De timavlönade har minskat från 19 procent till 17 procent jämfört med föregående år.

Ökningen kan till viss del förklaras med att verksamheterna inom äldreomsorgen under slutet av året gjort en särskild satsning för att minska andelen timanställda och i stället att utöka grundbemanningen med månadsanställda.

Förvaltningen har ansökt om ett prestationsinriktat statsbidrag för att minska andelen timanställningar inom äldreomsorgen. Grunden för statsbidraget är utifrån Coronakommissionens slutsatser och rekommendationer i uppföljningen efter covid-19 där de konstaterade att en av de största utmaningarna inom äldreomsorgen är andelen timanställningar, sett ur såväl en omvårdnadssynpunkt liksom ett sätt att minska smittspridningen¹⁴. Målet med statsbidraget är att uppnå en bättre kontinuitet i arbetet med de äldre samtidigt som det skapar en mer hållbar arbetsmiljö för medarbetarna. Villkoret för att erhålla statsmedlen är att andelen timanställda mellan februari 2021 och november 2022 ska minska med minst fem procentenheter. Satsningen har gett resultat och nämndens äldreomsorg uppfyller villkoret med god marginal. Då andelen timanställda totalt sett är hög även om variationerna är stora inom nämndens verksamheter, bör dessa medel användas för att fortsätta arbetet med att minska andelen timanställda.

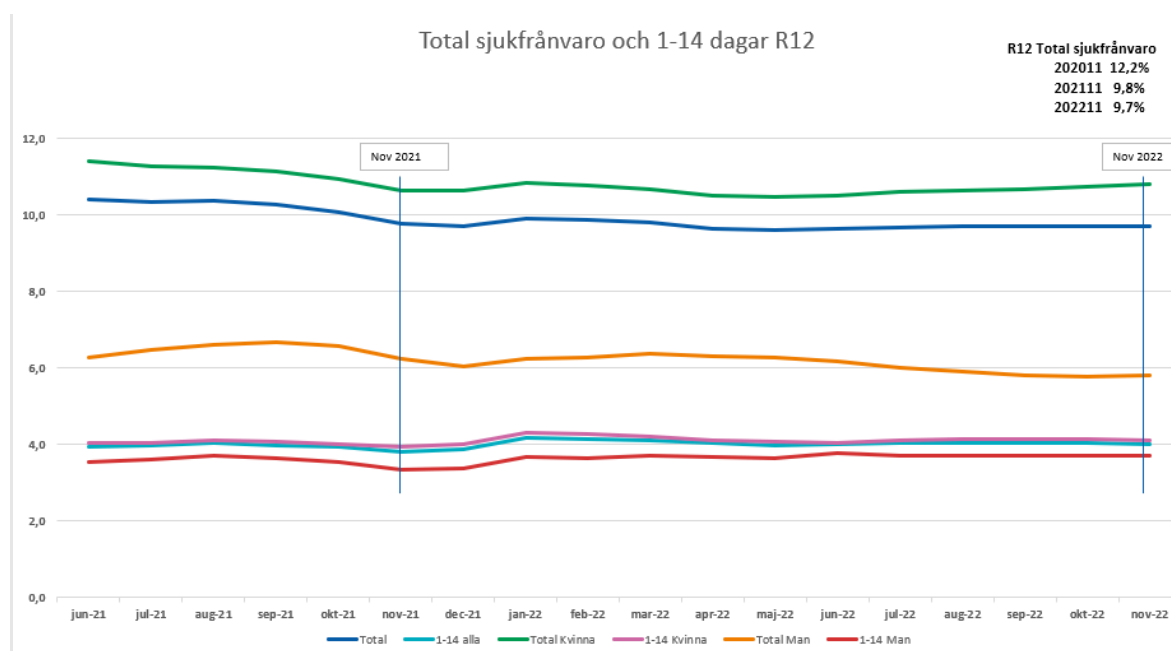
¹⁴ [Delbetänkande 1 – Äldreomsorgen under pandemin SOU 2020:80 \(coronakommissionen.com\)](#)

Andelen heltidsanställda har ökat något i relation till andelen deltidanställda, även om båda grupperna ökat i antal sedan förra årets mätning. Andelen med en heltidsanställning utgör nu 56,7 procent av nämndens totalt 1 436 anställda.

För att nämndens verksamheter ska kunna möta kompetensförsörjningsutmaningen kommer arbetet med att öka andelen heltidsanställda¹⁵ intensifieras. Ett strategiskt arbetsmiljöarbete för att få medarbetare att vilja stanna kvar, förlänga arbetslivet och kunna få ett långsiktigt hållbart arbetsliv prioriteras.

Sjukfrånvaro

Period	Total	1–14 alla	Total Kvinna	1–14 Kvinna	Total Man	1–14 Man
nov-21	9,8	3,8	10,6	3,9	6,3	3,4
nov-22	9,7	4,0	10,8	4,1	5,8	3,7

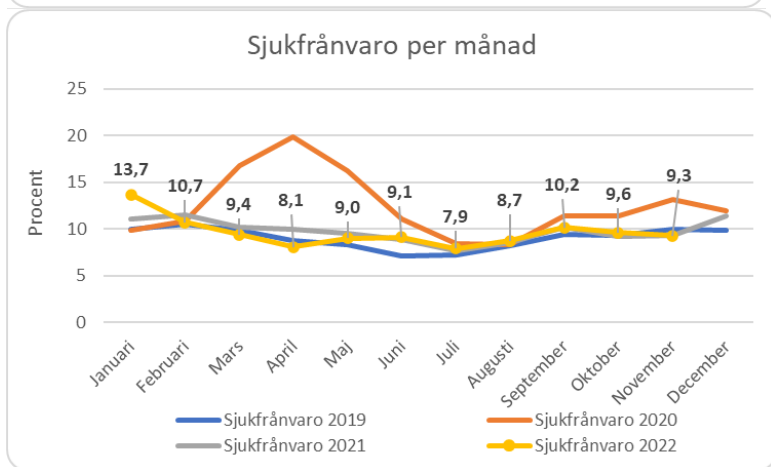
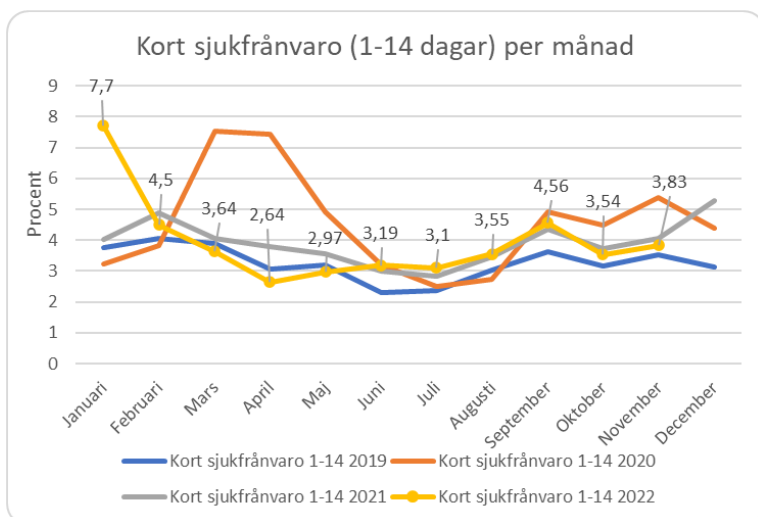

Den totala sjukfrånvaron, r12¹⁶, har under året minskat med 0,1 procentenheter. Det finns viss skillnad mellan könen, där sjukfrånvaron ökat något för kvinnor medan den har minskat för män. Sett över en 18-månaders period har den totala sjukfrånvaron minskat med 0,7 procentenheter och när vi tittar på utvecklingen över tre år har den minskat med 2,5 procentenheter.

Korttidsfrånvaron (dag 1–14), r12, har under året ökat med 0,2 procentenheter. Här finns ingen skillnad mellan könen. Sett över en treårsperiod har den korta sjukfrånvaron minskat med 0,4 procentenheter.

¹⁵ <https://heltid.nu/>

¹⁶ r12 = rullande 12, innebär att redovisa resultat som ett årsresultat till och med den senaste månaden, i detta fall 30 november 2022.

Sjukfrånvaron följer generellt samma mönster för de tre senaste åren, bortsett från vissa månader under 2020 då smittspridningen av covid-19 i samhället var stor, vilket framför allt syns i den korta sjukfrånvaron. Den korta sjukfrånvaron ökade även i slutet av 2021 samt i början av 2022 då smittspridningen i samhället av covid-19 ökade.

Nämndens medarbetare har under hela pandemin uppmanats att följa rådande restriktioner och stanna hemma vid minsta symptom. Den korta sjukfrånvaron har under året planat ut och hade i november 2022 halverats jämfört med årets början.

En förklaring till att sjukfrånvaron har minskat kan kopplas till en ökad vaccinationsgrad i samhället samt effektiva rutiner för minskad smittspridning på arbetsplatsen. En del av förvaltningens medarbetare har i större utsträckning än tidigare arbetat på distans. Det har även skett ett strukturerat arbete kring uppföljningen av orsakerna till sjukfrånvaron. För att motverka längre sjukfrånvaroperioder har det förts förebyggande samtal med medarbetare som haft upprepade korttidsfrånvaro.

Forskningen visar att medarbetare som har upprepade korttidsfrånvaro löper högre risk att hamna i långtidssjukskrivning och för de som redan har varit långtidssjukskrivna är risken ännu högre.

Insatserna som socialförvaltningen (vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden) beställt hos företagshälsovården under 2022, har i mycket högre grad varit insatser i efterhand än förebyggande och främjande insatser. För att minska sjukfrånvaron kommer nämndens verksamheter vända på det förhållandet genom att identifiera och analysera orsakerna och arbeta mer förebyggande och främjande.

Förvaltningens genomförda arbete för minskad sjukfrånvaro och förbättrad arbetsmiljö

Nämndens verksamheter har under året fokuserat på insatser som bidrar till att sänka sjuktalet. Medarbetare har bland annat erbjudits hälsosamtal med företagshälsovården och uppföljningssamtal med närmaste chef.

Ett annat arbete som gett effekt är vägledning till chefer kring hur och när dialog med medarbetaren ska ske i samband med sjukfrånvaro. Samtalets syfte är omsorg om den enskilde medarbetaren, att stämma av

hälsoläget och bedöma behov av eventuella anpassningar vid återgång i tjänst. Det chefsstödet har under året implementerats i hela kommunen.

Sjuktalet för medarbetare som har varit sjukskrivna i mer än 180 dagar har legat högt inom nämndens verksamheter. Under året har det tillsatts extra HR-stöd från kommunstyrelsens förvaltning för att hantera dessa ärenden. Av totalt 19 ärenden har fyra medarbetare återgått i tjänst och för sju har anställningen avslutats. Fyra ärenden pågår fortfarande. Sjuktalet för långa sjukskrivningar har sjunkit något under året vilket tyder på att denna insats har gett effekt.

HR-konsult har stöttat flertalet enheter i samtal kring medarbetarskap under året. Syftet har varit att förtydliga uppdrag och förväntningar och hur viktig delaktigheten är för att skapa en god arbetsmiljö.

I tidigare samtal med chefer kring deras arbetsmiljö uttrycker många att rollen som enhetschef är svår. De upplever att förväntningarna på dem är höga och att de ska vara experter inom många olika områden. Utifrån det har funktionshinderomsorgens verksamheter under året tillsatt biträdande enhetschefer. Det delade ledarskapet som detta innebär förväntas förstärka närvaron av och tillgången till ett nära ledarskap för medarbetarna. Enheterna upplever att den psykosociala arbetsmiljön har påverkats till det bättre.

Inom daglig verksamhet har man projektanställt en enhetschef för att förbättra arbetsmiljön och arbeta för en sänkning av sjukfrånvaron.

Inom bistånd har fokus under året varit att identifiera skyddsfaktorer för att minska arbetsrelaterad utmattning genom bland annat handledning.

Riskorienterat arbetssätt (ROA) är ett kommungemensamt pilotprojekt som har pågått sedan hösten 2021. Inom nämndens verksamheter deltar enheterna Rosendalsgårdens äldreboende, Hemtjänst för Stuvsta-Segeltorp samt Kommunalvägens boendeenhet inom LSS. Syftet med projektet är att minska sjukfrånvaron genom att identifiera och förebygga sjukfrånvaro.

Arbetet är indelat i sex olika steg, se bild nedan. I nuläget pågår analys, planering och genomförande av åtgärder. Uppföljning och utvärdering av projektet kommer att genomföras under 2023.

Det som framkommit hittills är att projektet har gett positiv effekt på sjuktalet som har sjunkit på två av enheterna. De som deltar i projektet upplever att systematiken i projektet bidrar till delaktighet som i sin tur bidrar till en förbättrad arbetsmiljö.

Personalförsörjning (särskilt bristyrkesgrupper)

Under flera år har sjuksköterskor varit ett bristyrke både inom nämndens verksamheter och på nationell nivå. Det är svårt att behålla och rekrytera bas- och specialistsjuksköterskor.

Genom ett prestationsbaserat statsbidrag för att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden har hälso- och sjukvårdsorganisationen kunnat anställa ett antal sjuksköterskor som förstärkt den medicinska kompetensen inom vissa enheter. Det har även möjliggjort att det har frigjorts resurser för utbildning i bland annat hjärt- och lungräddning (HLR) för undersköterskor och kökspersonal.

För att säkerställa att medarbetarna skulle få en sammanhängande semester hyrdes sjuksköterskor in under sommaren.

I början av året implementerades den kompetensförsörjningsstrategi som togs fram under 2021. Verksamheterna har utifrån sina specifika behov identifierat aktiviteter som bidrar till att säkra kompetensförsörjningen. Verksamheterna har haft strategin som ett stöd när de har identifierat vilka åtgärder och aktiviteter som behöver vidtas för att säkra kompetensförsörjningen.

För att säkra kompetensförsörjningen av sjuksköterskor har enheten bland annat haft samarbeten med Karolinska Institutet och Marie Cederschiölds högskola för att ta emot studenter. I årets löneöversyn gjordes extra satsningar på särskilt yrkesskickliga sjuksköterskor enligt huvudöverenskommelse med Vårdförbundet och Sveriges Kommuner och Regioner.

Att rekrytera personal inom äldreomsorgen med adekvat utbildning är svårt även nationellt och har observerats under flera år och handlar framför allt om bristen på utbildade undersköterskor. Med hjälp av det statliga bidraget Äldreomsorgslyftet¹⁷ och Kompetens- och omställningsavtal (KOM-KR)¹⁸ har vårdbiträden kunnat studera till undersköterska på betald arbetstid. Under året har det varit svårt att fylla inplanerade utbildningar vilket delvis berott på att många redan har tagit del av utbildningssatsningen.

Verksamheten har även uppmärksammat att flera av medarbetarna inte har rätt förutsättningar för att tillgodoräkna sig utbildningen. Det beror på bristande språkkunskaper och att de saknar studievana. Det finns i nuläget en hög andel utbildade undersköterskor, sett till hela verksamheten, men det kan snabbt förändras beroende på personalomsättning.

Fortsatta utbildningsinsatser kommer att krävas, framför allt för att möta förändringar i undersköterskeutbildningen samt att kravet på skyddad yrkestitel för undersköterska träder i kraft den 1 juli 2023. Arbetet med att ta fram regler och krav för detta pågår inom Socialstyrelsen där det bland annat finns förslag på att höja kravet på svenska språket i utbildningen. Skulle kravet på kunskap i svenska språket höjas kommer det att påverka nämndens verksamheter i hög utsträckning, liksom i landets övriga kommuner.

Kompetensförsörjningen inom äldreomsorgens utförarverksamhet är en stor utmaning och bedömningen är att den inte endast kan lösas inom förvaltningen utan samarbete med andra förvaltningar samt andra aktörer behöver ske för att minska risken att medarbetare med rätt kompetens saknas.

Inom arbetet med kompetenshöjning i verksamheten finns också utmaningar. Det handlar om att forma systematiken kring kompetenshöjningsbehov på övergripande nivå, implementering av nya kunskaper efter avslutad utbildning samt uppföljning av utbildningssatsningar.

För verksamheten är det en utmaning att utifrån budgetförutsättningarna ge medarbetare tillräcklig tid för att dela kunskap med varandra samt delta i utbildningar.

Inom funktionshinderomsorgen är det svårt att rekrytera stödassistenter och under året har det blivit svårare att rekrytera stödpedagoger. Omsättningen på stödpedagoger kan bero på att Huddinge kommun var först ut att anställa den yrkeskategorin. Nu har andra kommuner börjat rekrytera stödpedagoger vilket bidrar till en högre konkurrens. Funktionshinderomsorgen har använt äldreomsorgslyftet i begränsad omfattning och endast för de som arbetar med brukare över 65 år. För att se över behoven av kompetenshöjande insatser inom funktionshinderomsorgen har kontakt tagits med yrkeshögskolor och Kom-Vux för dialog kring kommande utbildningsinsatser för att möta behoven inom funktionshinderomsorgen.

Förvaltningen har haft svårigheter att rekrytera personal till stabsfunktioner som ekonomer och HR-konsulter, vilket har medfört att verksamheten har behövt hyra in HR-konsulter under vissa perioder.

Bemanningscenter har återigen börjat delta på mässor och personal från enheterna har deltagit i olika sammanhang för att berätta om sin verksamhet, till exempel vid olika gymnasieskolor. Verksamheterna har även tagit emot APL-praktikanter (arbetsplatsförlagt lärande) under året.

Kompetensutveckling (inklusive chefsutveckling)

Verksamheterna har under 2022 arbetat med att överbrygga det kompetenssatsningsglapp som uppstått under de senaste åren, då kompetensutveckling för medarbetare inom utförarverksamheterna fått stå tillbaka på

¹⁷ <https://statsbidrag.socialstyrelsen.se/kommuner/aldreomsorgslyftet/>

¹⁸ <https://skr.se/skr/arbetsgivarekollektivavtal/kollektivavtal/kompetensochomstallningsavtal.46474.html>

grund av covid-19 pandemin.

De kompetensutvecklingsinsatser som genomförts har främst rört utbildningar för att öka grundkompetens hos medarbetare som exempelvis:

- Undersköterskeutbildning för vårdbiträden genom äldreomsorgslyftet och KOM-KR som beskrivits ovan.
- Utbildning i social dokumentation genom medel från KOM-KR.
- Validering av kökspersonal till kock.
- Gymnasiekurser via Forum Carpe¹⁹.

¹⁹ Forum Carpe är en kommunsamverkan för kompetens- och verksamhetsutveckling inom funktionshinderområdet i Stockholms län.
<https://etjanst.stockholm.se/forumcarpe/forum-carpe/om-forum-carpe>

Verksamheterna har även genomfört metodutbildningar och utbildningar för att öka kompetensen inom evidensbaserade metoder som exempelvis:

- Förebygga hot och våld (9D-modellen)²⁰
- Skydds- och begränsningsåtgärder
- Målgruppsanpassade motiverande samtal (MI)
- Första hjälpen till psykisk hälsa (Mental Health First Aid, MHFA-instruktörer)
- Lågaffektivt bemötande
- Våld i nära relationer
- Alternativ och kompletterande kommunikation (AKK)
- Tjänstedesign²¹
- Kompetensutvecklingsinsatser för sjuksköterskor och paramedicinare i samarbete med Palliativt kunskapscentrum.

Under året har det även genomförts insatser genom statsbidraget att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg, återhämtningsbonusen²².

Chefer inom nämndens verksamheter deltar i de kommungemensamma utbildningar som anordnas med regelbundenhet. Under året har dessa utbildningar inte kunnat erbjudas i samma utsträckning som tidigare vilket har medfört att färre chefer har haft möjlighet att delta. Det finns även chefer som inte anser sig ha tid att delta i utbildningarna på grund av en hög arbetsbelastning och många medarbetare.

Vartannat år genomför Huddinge kommun ett förberedande ledarskapsprogram och under året examinerades fyra medarbetare. Historisk sett får de flesta av deltagarna ett chefsuppdrag kort tid efter utbildningen vilket är positivt för både deltagare och verksamheten.

Effektivitetsarbete

Särskilda boenden för äldre

Huddinges äldreboenden i egen regi har haft en negativ trend för beläggningsgraden på sina boenden sedan särskilda boenden för äldre övergått till Lagen om valfrihetssystem (LOV) i april 2021. Det innebär att den enskilde kan välja mellan alla boenden som ingår i valfrihetssystemet, boende i egen regi liksom boenden i extern regi. Den som driver ett vård- och omsorgsboende och som uppfyller Huddinges krav för att driva ett sådant boende kan löpande ansluta sig till valfrihetssystemet.

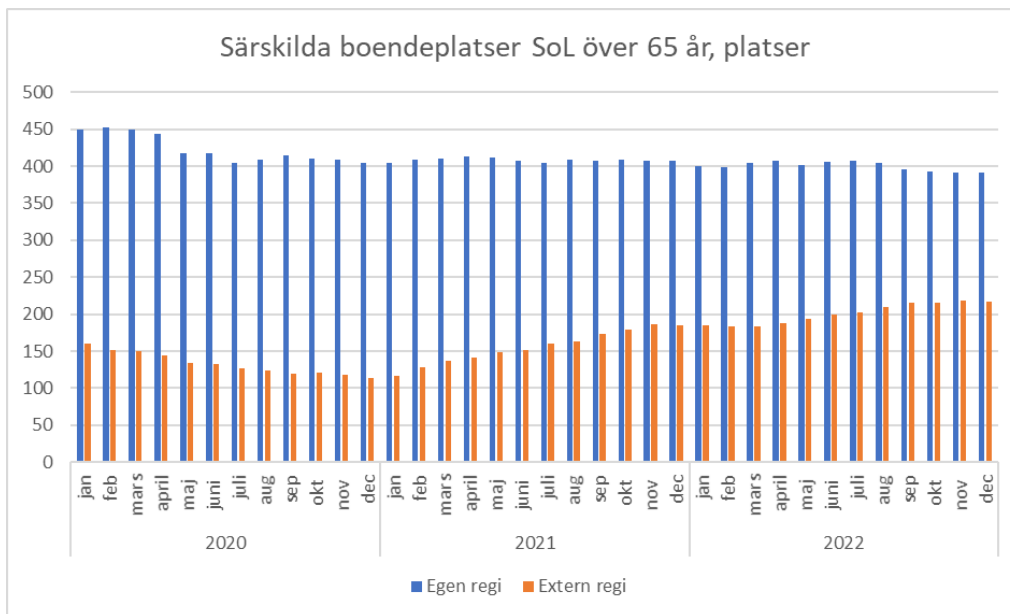
Sedan valfrihet enligt LOV infördes har det varit god tillgång på externa platser. Ett externt boende med 79 platser öppnade i februari 2022 i Masmo och Susannahemmet med 90 platser öppnade under 2022 i Snättringe. I kommande detaljplaner finns tre boenden för äldre med externa utförare med i planeringen, även om än så länge är osäkert när i tiden som planerna är klara och boenden byggs. De detaljplaner som berörs är Diametern i Kungens kurva som innefattar ett boende om 55 platser, Österhagen i östra Huddinge som innefattar ett boende om 80 platser och även i Vårby Udde i nordvästra Huddinge ingår ett boende i planeringen.

Samtidigt som beläggningen inom kommunens särskilda boenden som drivs i egen regi har minskat så har fler som beviljats särskilt boende valt en utförare i extern regi.

²⁰ 9D-modellen är en evidensbaserad metod för att minska hot-, och våldssituationer.

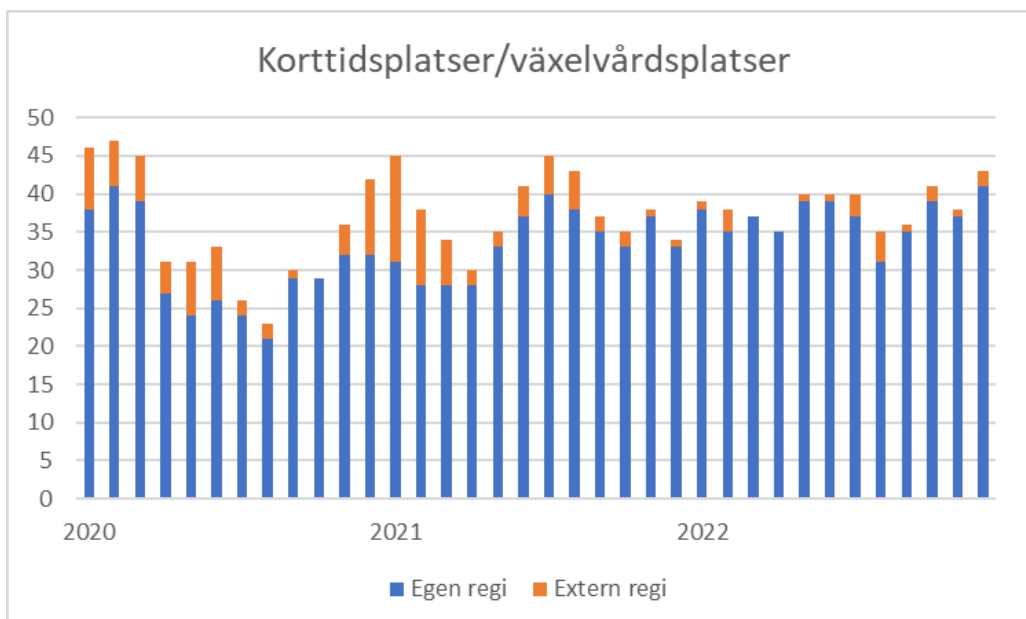
²¹ Tjänstedesign är en arbetsmetod som innebär att verksamhetens utvecklingsprocesser utgår från användarens behov och innebär att lösningar tas fram tillsammans med användare och utförare.

²² [Förordning \(2021:313\) om statsbidrag för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg Svensk författningssamling 2021:2021:313 - Riksdagen](#)

För att uppnå en ekonomi i balans inom kommunens särskilda boenden krävs en beläggningsgrad på 99 procent vilket inte har uppnåtts. Beläggningsgraden under 2022 har varit 97 procent. Under hösten 2022 har beläggningen sjunkit jämfört med beläggningen under våren och den 31 december 2022 var 24 av 421 platser inte belagda med minskade intäkter som följd och en ekonomi i obalans.

Även korttidsboende/växelboende har haft tomma platser under hela 2022 vilket medfört att verksamheten inte når upp till en ekonomi i balans. I kommunens egen regi finns 51 platser och beläggningen har varierat mellan 31 och 41 platser. Samtidigt har externa platser köpts när speciella behov hos den enskilde föreligger som verksamheten inte kunnat möta.

Huddinge kommun är ett finskt förvaltningsområde enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska (18 §). Varje kommun bedömer själv hur åtaganden enligt lagen ska uppfyllas och det behöver inte betyda att kommunen reserverar platser för finstalande i kommunala boenden. I handboken om Nationella minoriteters rättigheter framgår att "Om efterfrågan är liten kanske en kommun inte har möjlighet att öppna ett äldreboende, eller en avdelning med personal som talar minoritetsspråket. Då är samverkan mellan kommuner en bra lösning."

Det finns idag möjlighet att köpa platser på ett av de boenden som ingår i Huddinges valfrihetsystem enligt LOV.

Idag uppfyller Huddinge sitt åtagande som finskt förvaltningsområde genom Björnkullas särskilda boende som har 27 platser bestående av tre avdelningar, 2 demensavdelningar och en med somatisk inriktning. Beläggingsgraden har legat på cirka 89 procent för helåret vilket motsvarar att cirka tre platser varit inte varit belagda under året. Denna trend har sett likartad ut sedan 2021. Tidigare har andra kommuner köpt platser på Björnkulla vilket påverkat beläggingsgraden positivt. Detta sker mer sällan sedan fler kommuner i Huddinges närhet öppnat egna finska avdelningar. Samtidigt minskar den finsktalande minoriteten varför behovet fortsatt antas minska.

Förvaltningen kommer under våren se över möjligheter till avtalssamverkan med närliggande kommuner kring de finskspråkiga platserna. Om det inte visar sig vara en framkomlig väg kommer nämnden under året att behöva ta ställning till om kommunen ska erbjuda finska platser på Björnkulla eller om platser ska erbjudas på annat sätt.

Utifrån de förändrade förutsättningar som redogjorts för ovan behöver förvaltningen både ändra fördelningen av platser mellan de olika boendeformerna och minska det totala antalet platser. Förvaltningen återkommer under våren med förslag på åtgärder för en budget i balans och med bibehållen kvalitet för målgruppen.

En omställning behöver även göras av platser gällande somatisk och demens. Andelen personer över 80 år med somatisk plats har minskat från knappt 7 procent 2015 till 4,5 procent 2022 och andelen personer över 80 år med demensplats är relativt konstant och har varierat mellan 6 och 7 procent under dessa år.

Stortorpsmodellen

Stortorpsmodellen togs fram för bemanning inom särskilt boende med avsikten att införas under 2020, men på grund av pandemin har införandet försenats. Som en del av effektivitetsarbetet har Stortorpsmodellen återaktualiserats med ny start i januari 2022.

En del i Stortorpsmodellen är att budgeten räknas om i personaltimmar dvs hur många timmar det finns utrymme att bemanna för och uppnå en budget i balans. Under 2022 har en schemaöversyn genomförts och stämts av med det omräknade budgetutrymmet. Detta har sedan följts under året.

En annan del i Stortorpsmodellen är användandet av resurspass som innebär att en del av personalens tid avsätts för att täcka frånvaro för att minska vikariebehovet och verka för heltid som norm. Även detta har följts under året och det har visat sig att resurspassen inte har kunnat nyttjas fullt. Vikariebehov har inte alltid funnits då resurspass har funnits tillgängliga och ibland har inte resurspass funnits tillgängliga vid vikariebehov vilket har medfört att vikarier har behövt tas in med ökade kostnader som följd.

Under hösten 2022 har ett nytt projekt startats inom Stortorp. Syftet med projektet är att säkerställa en hållbar bemanning utifrån verksamhetens behov, genom att låta resurspassen verka för "heltid som norm" samtidigt som en ekonomi i balans säkerställs. Deltidsanställda medarbetare kommer att få möjlighet att öka sysselsättningsgraden vilket bidrar till att stärka kvaliteten och öka tryggheten inom äldreomsorgen, samt bidrar till mer attraktiva anställningar för medarbetarna. I detta skede har projektgruppen påbörjat ett arbete med att se över ett nytt schema som uppfyller verksamhetsbehov och som samspelar med andra avdelningar för att optimera resurspass användningen och minska överlappningar i personalplaneringen.

Kostenheten

Som en del av effektivitetsarbetet har kostenheten under 2022 gjort en översyn av matsedeln utifrån både miljöhänsyn och energi samt näringsinnehåll. Den nya matsedeln innehåller mer säsongsbaserade råvaror och livsmedel som uppfyller kravnivåerna för koldioxidutsläpp, energi och näringsinnehåll. Med den nya matsedeln förväntades att kostnaderna för livsmedel skulle minska med 0,7 miljoner för 2022. Kostnaderna för livsmedel har enligt Statistiska centralbyrån (SCB) ökat med 18,1 procent för de senaste 12 månaderna. För verksamheten innebär det ökade kostnader för livsmedel med 1,4 miljoner. Utfallet per sista december visar en budgetavvikelse inom livsmedel motsvarande -1,2 miljoner kronor, vilket innebär en effektivisering med 0,2 miljoner kronor till följd av den nya matsedeln. Utöver prisökningar har det uppstått brist på vissa livsmedel hos leverantören vilket inneburit att verksamheten har behövt köpa ersättningsprodukter som oftast är dyrare men nödvändiga för att uppfylla kravet på näringsinnehåll. Genom det framgångsrika effektiviseringsarbetet har verksamheten kunnat motverka ett större underskott.

Hemtjänst

Under våren har digitala inköp för brukare med hemtjänstinsatser införts. Detta förväntas effektivisera verksamheten genom att minska den tiden vid inköp. Eftersom arbetet nyligen kommit i gång har inte effekterna ännu kunnat påvisas.

Utöver det direkta arbetet med en budget i balans behöver de kommunala insatserna ses över och utvecklas för att kunna möta de framtida behoven med att bemanna inom vård och omsorg. Utifrån kompetensförsörjningsbristen på undersköterskor, och de ökade kraven på kompetens, ska ett utredningsarbete göras för att säkra att rätt kompetens används på rätt ställe och se över hur arbetsätt och uppgifter kan förändras. Ersättningsnivåerna kan utifrån detta komma att behöva differentieras.

Arbetet har även identifierat ett behov av systemförändring för att kunna optimera schemaläggning och jobba bättre med bemanningsekonomi.

En utredning rörande hur förvaltningen på bästa sätt kan säkra en effektiv vikariehantering kommer att genomföras under början av 2023.

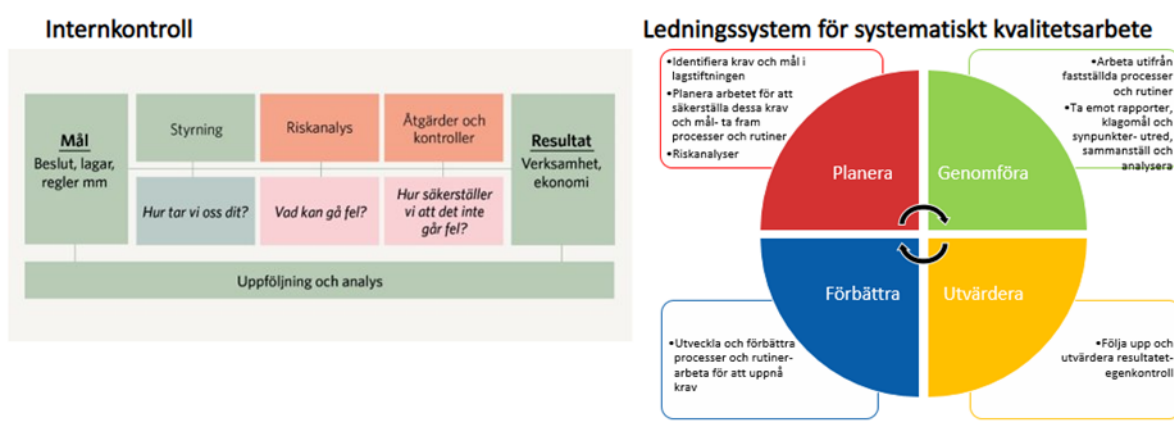
Plan för intern kontroll

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker, dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i kommunallagen (2017:725), KL 6:6 samt i reglemente för intern kontroll, HKF 9410. De skall "se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt". Uppföljningen av arbetet med intern kontroll sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Sammanfattande bedömning av internkontroll

Internkontroll i förhållande till kvalitetsledningssystem

Arbetet säkras genom systematiskt kvalitetsarbete, åtgärder för budgethållning och målstyrning. Riskanalyser, förbättringsåtgärder och systematiska kontroller sker löpande under året för att säkra verksamhetens kvalitet. Kvalitetsarbetet görs på alla nivåer i organisationen och de samlade resultaten summeras i nämndens kvalitetsberättelser för 2022.

Vård- och omsorgsnämnden identifierade i verksamhetsplanen fyra risker och beslutade om åtgärder för att reducera riskerna. Åtgärderna kopplade till risken för bristen på platser inom dagverksamheterna hanterades till delårsrapport 2. I takt med att dagverksamheterna återgått till ordinarie scheman och full kapacitet är

behovet inte längre aktuellt.

Åtgärderna som kopplades till riskerna rörande en ekonomi i balans inom hemtjänst respektive särskilt boende för äldre har inte fullt ut gett önskad effekt. Arbetet med åtgärderna fortsätter under kommande år och kommer inte att följas som riskåtgärder utan i uppföljningen av ekonomin i löpande månadsrapporter och delårsuppföljningar.

Arbetet rörande risken för välfärdsbrottslighet och behovet av gemensamma arbetsätt i kommunen har inte genomförts och kommer att pågå under 2023. Förvaltningen har sett över interna rutiner och arbetsätt för att lättare upptäcka och hantera misstanke om oegentligheter och välfärdsbrott. Under året har förvaltningen även utvecklat arbetet vad gäller uppföljning av privata utförare.

Den systematiska kontroll som handlat om att bevaka prestationsnivån i medarbetarenkäten har fallit väl ut. Då prestationsnivån de senaste fyra åren legat över riktvärdet på 70 bör den systematiska kontrollen avslutas från och med nästa år. Prestationsnivån indikerar om organisationen har stor förmåga och kraft att förändras och löper liten risk för ohälsa.

Den samlade bedömningen är att nämnden har den struktur och de arbetsätt som krävs för att ha en god kontroll av verksamhetens kvalitet och måluppfyllnad och att förbättringsåtgärder genomförs i den mån det krävs.

Riskreducerande åtgärder

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
1. Ekonomisk hållbarhet	Hemtjänst i egen regi når inte en budget i balans	Genomlysning över ytterligare möjliga åtgärder för att nå en budget i balans. Status Ej klart i år Kommentar Se kommentar under rubriken Effektiviseringsarbete.
		Arbete med besparingsåtgärder enligt åtgärdsplan Status Ej klart i år Kommentar Under år 2022 har en av åtgärderna bestått av att öka den andel av arbetstiden som utförs hos kund där utföraren får ersättning. För att uppnå en ekonomi i balans behöver verksamhetens utförandegrad uppgå till drygt 69–70 procent. Under hösten 2021 var utförandegraden 65,4 procent och under 2022 har utförandegraden varit 68 procent, vilket innebär en förbättring med 2,6 procentenheter. En annan åtgärd har varit att minska bomtiden och minska antalet avböjda besök med kort varsel. Bomtiden bör understiga 5 procent och avböjda besök bör understiga 1 procent av den totala arbetstiden. År 2021 var bomtiden 6 procent och 2022 har bomtiden sjunkit till 3,5 procent, vilket är en förbättring med 2,5 procentenheter. När det gäller avböjda besök ses ingen effekt under 2022 och nivån är oförändrad jämfört med 2021 på 1,4 procent. En tredje åtgärd har varit att öka andelen fast anställda i stället för att ha vikarier. De flesta områden uppnådde 90 procent fast anställda som varit målet, men volymförändringar har gjort det svårt att stadigvarande ligga på 90 procent. Som exempel kan nämnas Vårby hemtjänst som under april tappade flera brukare med mycket insatser, vilket gjorde att verksamheten ett tag var överbemannade. Hemtjänsten i Skogås och Trångsund har under året rekryterat då man under året fått ökade volymer. Arbetet med andelen fast anställda behöver därmed pågå kontinuerligt.
	Särskilt boende i egen regi för äldre uppnår inte en budget i balans	Genomlysning över ytterligare möjliga åtgärder för att nå en budget i balans. Status Ej klart i år Kommentar Se kommentar under rubriken Effektiviseringsarbete.

Mål / process	Risk	Riskåtgärd
		<p>Arbete med besparingsåtgärder enligt åtgärdsplan</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar En del av budgetunderskottet 2022 för de särskilda boendena kan hänföras till lägre beläggningsgrad än budgeterat. Beläggningsgraden har under 2022 varit ca 97 procent jämfört med budgeterat 99 procent. Detta innebär att verksamheten har haft lägre intäkter än budgeterat. Underskott återfinns framför allt på Stortorp. För att komma till rätta med underskottet har verksamheten inom Stortorp åter startat upp arbetet med en modell med resursspass som innebär att en del av personalens arbetstid används för att täcka frånvaro för att minska behovet av vikarier. Översyn av scheman har också gjorts och arbetet med Stortorpsmodellen kommer att fortgå under 2023. Inom Björnkulla har ett nytt schema med ny bemanning arbetats fram där antalet tjänster minskas och som förväntas ge effekt gällande det ekonomiska resultatet 2023.</p>
	Skattemedel används felaktigt på grund av välfärdsbrottslighet	<p>Tillsammans med Kommunstyrelseförvaltningens upphandlingssektion och säkerhetssektion behöver förvaltningen utveckla arbets sätt för hur vi tillsammans med andra aktörer kan motverka välfärdsbrottslighet.</p> <p>Status Ej klart i år</p> <p>Kommentar Det kommungemensamma arbetet är inte genomfört och kommer att fortsätta under 2023. Förvaltningen har sett över sina interna rutiner och arbets sätt för att lättare upptäcka och hantera misstanke om oegentligheter och välfärdsbrott. Under året har förvaltningen även utvecklat det gemensamma arbetet vad gäller uppföljning av privata utförare.</p>
2. Social hållbarhet	Personer i behov av dagverksamhet inte kan få sitt behov tillgodosett på grund av platsbrist	<p>Kommunens egen regi utökar antalet platser för att kunna erbjuda fler personer dagverksamhet.</p> <p>Status Klart</p> <p>Kommentar När risken identifierades var planeringen att öppna dagverksamhet för äldre på Stortorp. Utifrån den översyn som genomförts under våren, har man rekommenderats att avvakta med att starta en ny dagverksamhet då utredningen påvisat att tidigare rådande platsbrist i huvudsak var en följd av restriktioner med anledning av covid-19-pandemin, då kapaciteten begränsades för att minska smittrisen. Dagverksamheterna har sedan i somras börjat återgå till ordinarie verksamhet. Risken får därför anses vara hanterad redan i delår 2.</p>
		<p>En översyn av valfrihetssystemet rörande dagverksamhet ska genomföras för att se hur behovet av platser kan tillgodoses</p> <p>Status Klart</p>

Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning

Vård- och omsorgsnämnden har under året yttrat sig över följande revisioner och granskningar som genomförts under 2021:

- Förstudie av digitalisering - VON-2021/1117.912
- Grundläggande granskning - VON-2022/412.111
- Uppföljning av revisionsrapporter från 2019 - VON-2022/304.111

Ingen av revisionerna har medfört några åtgärder för vård- och omsorgsnämnden under verksamhetsåret 2022.

Systematiska kontroller

Mål / process	Systematisk kontroll	Status och kommentar
1. Ekonomisk hållbarhet	<p>Prestationsnivån enligt medarbetarenkäten ska överstiga riktvärdet 70.</p> <p>Varför görs kontrollen? Nämndens verksamheter har de senaste åren legat över målvärdet varför förvaltningen kommer att bevaka trenden över tid i form av en systematisk kontroll för att säkra att det goda resultatet bevaras.</p>	<p> Klart</p> <p>Nämndens värde gällande prestationsnivå för 2022 är 73,2, vilket är en ökning jämfört med föregående år då värdet var 71,5. Detta innebär att nämnden ligger inom zonen för förändringskraft. Värdet visar att förutsättningarna att utföra sitt arbete är mycket goda. Verksamheterna har kraft att förändras, ett högt välbefinnande och löper liten risk för ohälsa.</p>

Kommunstyrelsens förvaltning hade planerat att genomföra ett antal systematiska kontroller under 2022 för samtliga nämnder då risker identifierats i de kommunövergripande processerna:

- Löneutbetalning
- Personuppgiftshantering
- Redovisning
- Representation
- Upphandling och inköp

Kontrollerna finns omnämnda i vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan för året. Då det rör de kommunövergripande processerna redovisas resultaten i sin helhet i kommunstyrelseförvaltningen verksamhetsberättelse. Eventuella synpunkter och rekommendationer riktade till nämnden kan därefter komma att innebära fortsatta åtgärder för nämndens verksamheter.

Plan för uppföljning och insyn

Nämnderna har i sina verksamhetsplaner redovisat hur de planerar att följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommit med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare. Uppföljningen utgår från de mål som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställts i avtal och uppdragsbeskrivningar.

Tillsyn och uppföljning av utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem samt ramavtal har genomförts i enlighet med nämndens verksamhetsplan 2022. En mer utförlig beskrivning av uppföljningen redovisas i bilaga 2 - *Uppföljning 2022 av utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem samt vissa ramavtal*.

Uppföljningen av utförare som ingår i valfrihetssystemet har två övergripande syften; dels att kontrollera att verksamheten utförs i enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar, dels för att utgöra ett underlag i kommunens förbättringsarbete med att utveckla och förbättra verksamhet och tjänster.

I enlighet med verksamhetsplanen har tre olika typer av uppföljningar genomförts; avtalsuppföljning, fördjupad uppföljning och kvalitetsundersökning. Även en månatlig uppföljning av utförare enligt lag om valfrihetssystem rörande hemtjänst har påbörjats under året.

Utförare inom vård- och omsorgsnämndens valfrihetssystem

Verksamhet	1 januari 2022 (stycken)		31 december 2022 (stycken)	
	Privata	Egen regi	Privata	Egen regi
Äldreomsorg				
Hemtjänst	9	1	6	1
Särskilt boende	44	5	47	5
Funktionshinderomsorg				
Daglig verksamhet	30	17	35	17
Korttidsvistelse	15	1	13	1
Ledsagar- och avlösarservice	3	1	4	1
Boendestöd	3	1	3	1

Sammanfattningsvis visar uppföljningarna som helhet att verksamheterna bedrivs i enlighet med de krav som ställs i avtal och uppdragsbeskrivningar. I de fall avvikelser har noterats har utföraren delgetts dessa med krav på åtgärder och återrapportering till förvaltningen för godkännande. I enlighet med avtal och uppdragsbeskrivningar kan större avvikelser och icke godkända åtgärder leda till vite, frysning och hävning av avtal.

Under året har tre privata hemtjänstutförare avvecklats. En privat utförare avslutade sitt uppdrag i kommunen med anledning av förändrat krav på verksamhetsansvarigs kompetens. De övriga två valde att avsluta sina avtal med kommunen på egen begäran efter en längre periods uppföljning från förvaltningen där avvikelser inom flera områden noterats.

I samband med uppföljningarna har några utvecklingsområden identifierats. Inom både hemtjänst och särskilt boende för äldre finns behov av att öka personalens kompetens i svenska språket.

Under året har det nya kravet i socialtjänstlagen på en fast omsorgskontakt i hemtjänsten särskilt följts upp. Bedömningen är att samtliga utförare kan uppnå kravet på fast omsorgskontakt i dagsläget. Utmaningarna framöver ligger inom kompetensområdet då kravet från juli 2023 är att den fasta omsorgskontakten ska ha utbildning som undersköterska.

Inom daglig verksamhet uppmärksammades det vid uppföljning att utförarna inte arbetar aktivt med hur man ska hantera tvångs- och skyddsåtgärder. Med anledning av detta kommer förvaltningen att ställa ett särskilt krav om tvångs- och skyddsåtgärder i upphandlingen för daglig verksamhet som kommer att annonseras under våren 2023.

Under året har förvaltningen valt att undersöka hur Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem bättre kan implementeras i verksamheterna. Några av de rekommendationer som kvalitetsundersökningen kom fram till var tydliga rollbeskrivningar där det framgår vad de olika rollerna innebär och vilket ansvar som åligger respektive roll samt att göra personalen mer delaktiga i det systematiska förbättringsarbetet.

Konkurrensprövningsplan

Aktiv konkurrensprövning är en del av kommunens rationella styrning med syftet att systematiskt och metodiskt pröva om även andra än kommunen kan driva verksamheten med samma eller bättre kvalitet och till samma eller lägre kostnad. Under 2022 påbörjades en konkurrensprövning av köken inom särskilda boenden för äldre.

Konkurrensprövningen kunde dock inte slutföras under 2022, bland annat saknades ett inriktningsbeslut kring behovet av antalet kök, självkostnadshyra för respektive kök, omfattningen av produktionen i köken samt uppskattad kostnad för renovering- och ombyggnationer.

I Mål- och budget för 2023–2025 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder utreda en samlad funktion för kost- och måltidsbespising för Huddinges samtliga kommunala enheter inom omsorg och skola. Syftet är att nå högre effektivitet genom minskat matsvinn, effektiviserad drift och ökad upplevd kvalitet. Av det skälet kommer vård- och omsorgsnämnden inte att fortsätta med konkurrensprövning av de egna köken då frågan kommer att utredas på en kommunövergripande nivå.

Källförteckning

Kommunfullmäktigemål	Nämndmål	Indikatorer	Källa
Skattemedel används effektivt	Huddinges äldreomsorg och funktionshinderområde är effektivt	Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg (%)	Kolada - N20900
		Nettokostnadsavvikelse LSS (%)	Kolada - N28018
Huddinge kommun är en attraktiv arbetsgivare	Chefer och medarbetare bidrar till en god verksamhet i ständig utveckling	Sjukfrånvaro totalt (%)	Heroma
		Andel av totalt arbetad tid som utförs av timanställda (%)	Heroma
Huddinges verksamheter präglas av kvalitet och valfrihet	Huddinges äldre och funktionshindrade får det stöd och den hjälp de behöver	Personer 80 år eller äldre med hemtjänst av det totala antalet med insatser inom särskilt boende eller hemtjänst, andel (%)	Kolada - N23806 och N21705
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	Kolada - U21454
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, förtroende och trygghet, andel (%)	Kolada - U23505
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	Kolada - U21463
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	Kolada - U23461
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Kolada - U21468
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	Kolada - U23471
		Omsorgspersonalen på särskilt boende för äldre med adekvat utbildning, andel (%)	Kolada - U23496 och U23495
		Brukarbedömning gruppboende LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	Kolada - U28519
		Brukarbedömning serviceboende LSS - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	Kolada - U28526
		Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Verksamheten är viktig för brukaren, andel (%)	Kolada - U28561

Kommunfullmäktigemål	Nämndmål	Indikatorer	Källa
		Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga hemma, andel (%)	Kolada - U28663
		Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren får den hjälp hen vill ha, andel (%)	Kolada - U26421
Minska klimatpåverkan	Utsläpp av koldioxid och matsvinn i tillagningsköken är på en låg nivå	Fordon med förnyelsebara drivmedel i fordonsflottan, andel (%)	Fordonscontroller kommunstyrelseförvaltningen
		Matsvinn i kommunala verksamheter i relation till antal tillagade portioner, andel (%)	Egen mätning
		Andelen kg CO2e (koldioxidutsläpp) per kg inköpta livsmedel inom socialförvaltningens tillagningskök.	Proceedo - "Hantera Livs" utifrån inköpslistor kost